EZERMESTER

78/10

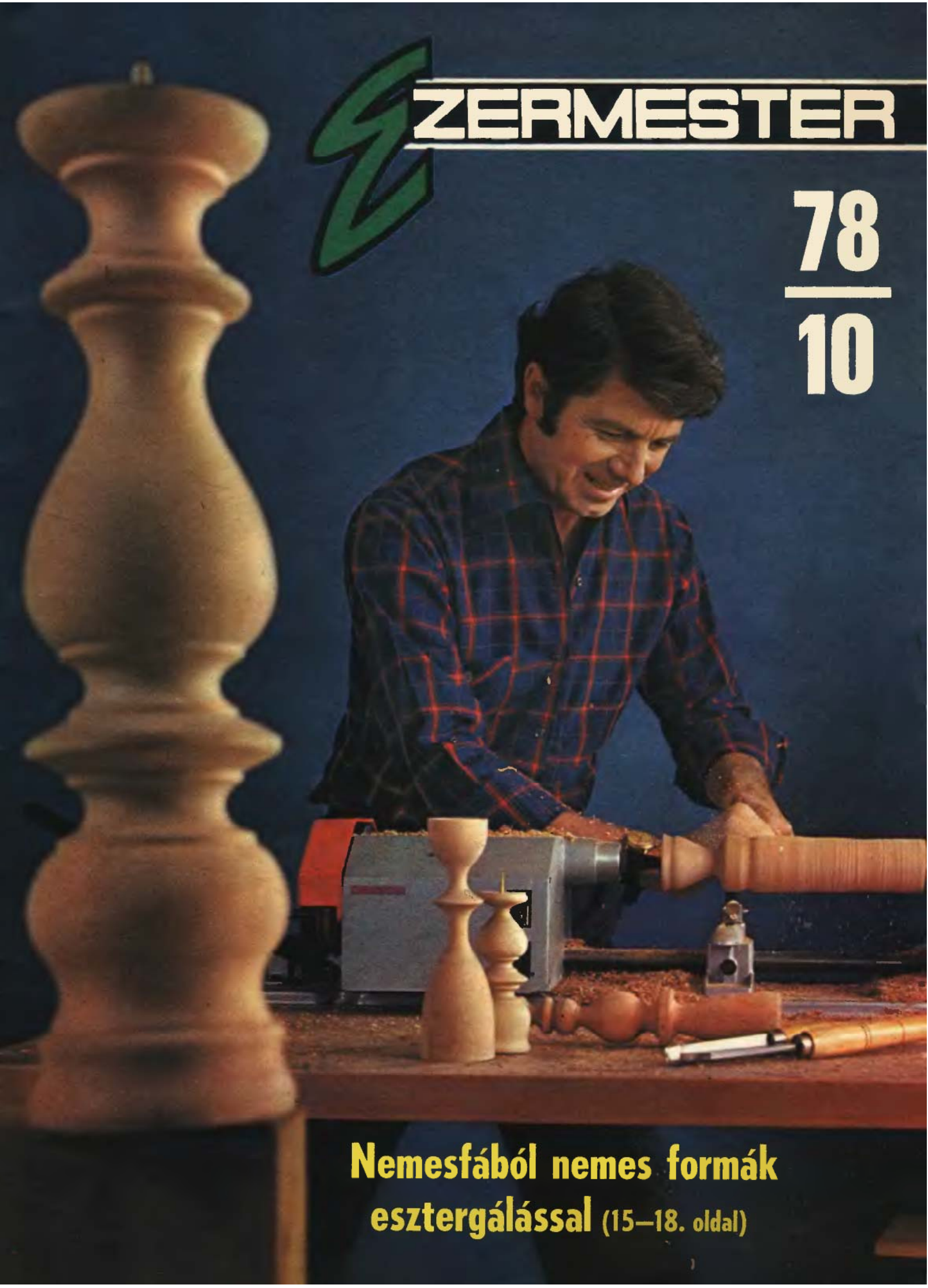

Nemesfából nemes formák esztergálással (15–18. oldal)

1
15
3
10
3
21
3
10
50
15
30
15
60
2
3
4
5
6
7
COPFOS
Zsebes

Ötletek tanulósarokba

Fali „zsebes” + „copfos” kosárka

A rendetlenség melegágya a helyhiány. Ha viszont mindennek megvan a helye, akkor még a lusta kisdiák is rendet tart a holmijai között. Ezért most két helyteremtő eszközt ismertetünk: az egyik az íróasztal fölé, a falra akasztható zsebes rendező, a másik egy díszes, hengeralakú kosárka.

Fali „zsebesünket” élénk színű, durva — például farmer — vászonból készítsük, számos rekesszel a különféle iskolai eszközök tárolására. Nemcsak a diákok vehetik használat, hanem bárki, aki szereti, ha keze ügyében láthatja a rajzoláshoz vagy íráshoz szükséges eszközöket. A ruhásszekrény belső oldalára akasztva apró holmik elhelyezésére is jó.

A kosár többféle célra is megfelelő tároló alkalmatosság. Tarthatunk benne rajzpapír-tekercseket, fonalgombolyagokat, készülő kézimunkát, de papírhulladék gyűjtésére is használhatjuk.

Zsebes rendező

Anyaga lehet bármilyen durva vászon. Kartonpapírra vagy habszivacslapra rögzítve, két gomblyukkal ellátott füllel akasztható a falra. Elkészítése nem nehéz és ha van cikcakk-varrógépünk, azzal lényegesen megkönnyíthető a munka.

Szükséges hozzá 90×60 cm-es kék redőnyvászon, 50×70 cm-es narancssárga redőnyvászon, 5 m színes, mintás szegőszalag, két orsónyi megfelelő színű erős cérna, 50×60 cm-es vastag kartonpapír, 50×60×1 cm-es habszivacs (ez nem feltétlenül szükséges, de előnyös), és a szerszámok: ragasztó, olló, mérőszalag, szabókréta.

Az előkészítés

A kék vászonból vágjunk 70×60 cm-es téglalapot, a narancssárga vászonból pedig 2 db 60×11 cm-es, 2 db 22×15 cm-es téglalapot, azután 2 db 23×5 cm-es pántot és 2 db 40×11 cm-es fület. Végül készítsünk 2 db 5 cm széles egyenes szalagot, a zsebek felső szélének bélelésére.

Kezdjük munkánkat az alsó és a felső zsebek sorával. Tűzzük ki gombostűvel a zsebek helyét (**1.** rajz). Középre kerül a 30 cm széles, tőle jobbra és balra egy-egy kisebb, 15 cm széles darab. Mindegyik felső szélét kissé kerekítsük le.

Az 5 cm széles szalagból vágjunk egy 30 cm és két 15 cm hosszú darabot. Helyezzük a szalagot a zseb anyagának kimélyített szélére (**2.** rajz), színükkel egymásnak fordítva (a redőnyvászonnak nincs színe vagy visszája). Tűzzük le varrógéppel, a széltől fél cm-re. Hajtsuk vissza a pántot és tűzzük végig, a széltől 1 cm-re (ha varrógépünk erre alkalmas, akkor boszorkányöltéssel). Ugyanígy készítsük el a másik két zsebet is (**3.** rajz). Szegjük körül a zsebeket a színes szegőszalaggal, ha lehetséges cikcakk-öltéssel, a sarokat ferde hajtással követve. A szegőszalag végein hagyjunk rá 1—1 cm-t, ne hajtsuk vissza. Ugyanígy alakítsuk ki a második zsebsort is, és végül a két oldalsó zsebet.

A naptárt tartó pántokhoz hajtsuk az anyagot ketté. A hajtást körmünkkel húzzuk végig. Az így megjelölt hajtás mentén illesszük egymás mellé a széleket (az anyag színe, ha van, kívül legyen) és tűzzük le cikcakköltéssel vagy két sor varrással. Ezután fektessük a tűzésre a szegőszalagot és cikcakkozva varrjuk le.

Az akasztófülekhez hajtsuk ketté mindkét pántot. Tűzzük végig, a széltől ½ cm-re. Vasaljuk le, a varrást széthajtva, hogy az középre kerüljön (**4.** és **5.** rajz). A pánt végét tűzzük le nyílhegy formára és a feleslegeset vágjuk le, a varrástól ½ cm-re (**6.** rajz). Fordítsuk ki az anyagot és újból vasaljuk le. A nyílhegy-

SZEMESTER

A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BARKÁCSOLÓ FOLYÓIRATA

1978. 10. szám. XXII. évfolyam

Főszerkesztő: SZŰCS JÓZSEF

Szerkesztőség:
1051 Budapest V. ker., Münnich Ferenc utca 15.
Telefon: 317-324

Postaküldemények: 1361 Budapest, 501 Pf. 34

Felvilágosítás korábbi cikkeinkről:
1054 Budapest V., Beloiannisz u. 10.
Telefon: 115-680

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Dr. PETRUS GYÖRGY

Kiadóhivatal: 1374 Budapest, VI., Révay utca 16. Telefon: 116-660. Megjelenik havonta egyszer. Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900 Budapest, V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalvánnyal, valamint átutalással a KH 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámára.

Előfizetési díj: negyadévre 12,— Ft, fél évre 24,— Ft, egész évre 48,— Ft

Negyven oldalas, színes lapunk új előfizetési díja 1979. I.-1-től: negyadévre 21,— Ft, fél évre 42,— Ft, egész évre 84,— Ft.

Közlésre alkalmatlan kéziratokat, képeket, rajzokat nem őrzünk meg és nem juttatunk vissza

Index: 25 213

78.1819 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest. — Rotációs mélynyomás. A borító offsetnyomás.

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

A TARTALOMBÓL:

CSALÁDI ÉS HÉTVÉGI HÁZ
- Elektromos kandalló 6
- Kerttelepítés 30

LAKBERENDEZÉS
- Gurulóasztal 10
- Esztergált formák 15
- Fűtőtesttakorók 24

GÉPKOCSI
- Hűtővízjelző 3
- Füsterelő lap 3
- Akkuellenőr 19

FOTÓ
- Olcsó teleobjektív 9
- Transzverter vakuhoz 29

GYERMEKEKNEK
- Zsebes-copfos tároló 1
- Kényelmesebb babakocsi ... 8
- Automata fénytávíró 20

EGYÉB
- Műanyag flakonok más célra 4
- Szendvics pingpongasztal ... 8
- Motorcsónak-tárolás 26

ÖTLETPARÁDÉ 8

NEMZETKÖZI ÖTLETPARÁDÉ ... 23

1978/10

Fali „zsebes” + „copfos” kosárka

től mért 3 cm-re jelöljük ki az 1,5 cm hosszú gomblyuk helyét az anyag hátoldalán, majd a varrásnál hasítsuk be az anyagot. Varrjuk ki a gomblyukat az anyag színén. Gomblyuk helyett — ha van hozzá szerszámunk — alkalmazhatunk fém „ringlit”, ez még jobb.

Összeállítás

Amikor valamennyi elemet előkészítettünk, következik az összeállítás. A kék vászonból szabott téglalapunkon szabókrétával húzzunk 5 cm széles margót, tehát újabb, ezúttal 60×50 cm-es téglalapot jelöljünk ki. Ebben a keretben (l. rajz) néhány gombostűvel illesszük a helyére a felső és az alsó zsebsort, majd az oldalsó zsebeket. A szegőszalag széle mentén mindegyiket gondosan tűzzük körül. Természetesen az egymás melletti zsebek szegőszalagjai között is letűzünk, mégpedig kétszeresen, a jobb tartás végett.

Végül helyezzük el és varrjuk fel a naptárt tartó pántokat, majd az akasztófüleket rögzítsük, az anyag felső szélétől 5 cm-re, az oldalsó zsebek középpontjának vonalában.

Ragasszuk össze a kartont a habszivacs-lappal, és a „zsebest” helyezzük a hablapra.

A vászon széleit az előzőleg 5 cm szélességben körbe ragasztózott kartonra hajtsuk vissza, és hogy pontos sorokat kapjunk, a vászon sarkait — 5 mm szélt hagyva — átlósan vágjuk le (7. rajz).

Fordítsuk meg most a lapot és ragasszuk a hátára az akasztófülek szabad végeit. Teljes száradás után a kész darabot a falba ütött kampóscsavarra akasszuk fel.

Copfos kosár

A fonattal bevont kosár elkészítése nagyon egyszerű. Fonni mindenki tud, még a gyerekek is, így ők játszva segíthetnek munkánkban. (A kiindulás három szál, ezeket összekötjük, majd egymás mellé helyezzük és a középsőt felváltva a jobb-, ill. bal oldalival keresztezve, fonatot készítünk belőlük.)

A munkamozdulatok most is azonosak, de itt háromszor hat szállal dolgozunk, három különböző színben. Egyetlen tanácsunk: ne húzzuk szorosra a szálakat és igyekezzünk a lehető legegyenletesebben dolgozni. Ez különösen akkor fontos, amikor több szállal fonunk. Ügyeljünk arra, hogy a fonat mindig lapos maradjon.

Készítsünk elő hengeres kartondobozt (példánkban 31 cm magas és 23 cm átmérőjű), fonalat, színenként két gombolyagot, összhangban a környezettel, 30×75 cm-es fehér kartonlapot, ragasztót, tűzőgépet és tűzőkapcsot.

Az előkészítés

Körülbelül 45 fonatot kell készítenünk. Pontos számot nehéz lenne megadni, mert az függ a fonal vastagságától, a fonás módjától és a kartonhenger átmérőjétől.

Mielőtt a fonáshoz leszabnánk az összes szálat, készítsünk egy próbafonatot, hogy az arányt megállapíthassuk. Mindenképpen jóval hosszabb szálakra lesz szükség, mint a majdani fonat hossza.

Amikor egy fonat elkészült, rögzítsük a két végét nehogy kibomoljon. Kerüljük a szálak összecsomózását, inkább egy darabka fonállal szorosan kössük körül. Készítsük el az összes szükséges fonatot, s valamennyit fektessük egymás mellé, nehogy összekuszálódjanak.

Összeállítás

A kartonhengert ragasztózzuk be, 4—5 fonat szélességben. A fonat alsó végét a henger aljának belső peremén tűzőgéppel rögzítsük, majd a fonatot ragasszuk a henger falára, ügyelve a függőleges vonalvezetésre. A pánt felső végét hajtsuk vissza a henger belső falára.

Valamennyi fonatot tűzzük és ragasszuk pontosan egymás mellé, egyenletesen feszítve, hogy az optikai hatás hibátlan legyen. Ezután helyezzük a kartonlapot a hengerbe. Szélessége 1 cm-rel kisebb, a hossza pedig 2 cm-rel nagyobb legyen, mint a henger magassága, illetve a kerülete. Simítsuk a lapot a hengerbe és a két szélén jelöljük meg az illesztési pontokat. Ezután vegyük ki a hengerből, ragasztózzuk be a széleken, majd tegyük vissza a helyére és alul-felül ragasszuk be.

Ezzel elkészült a színes kosarunk. Rakhatunk bele ceruzákat, papírokat vagy más tárgyakat, amelyekre gyakran van szükségünk, hiszen így mindig megtaláljuk azokat.

A Systeme D nyomán H. I. ★★

Forgópolc

A beépített konyhabútorok előkészítő asztallapja alatt többnyire kihasználatlan a hely. Megoldás lenne — az üres terület célszerű igénybevételére —, ha fiókokat szerelnénk fel, ez azonban nem egyszerű feladat, hiszen össze kell állítani a fiókot és sínekre is szükségünk lenne. Jobb megoldás tehát, ha kihajtható polcot készítünk. Azon jól elhelyezhető például egy konyhai mérleg, vagy más háztartási eszköz.

A polc alaplapja 330×180×10, előlapja 330×150×10, oldallapja pedig 190×150×10 mm-es rétegelt lemez legyen. (Természetesen ettől lehetőségeink szerint eltérhetünk.) A lapokat ragasztással és szegeléssel erősítsük össze. A kihajthatóságot bútorpántokkal vagy zongorapánt felerősítésével biztosíthatjuk. Igyekezzünk ezekből jó erőset beszerezni, hogy a súlyt jól elbírják. A rétegelt lemezhez és az asztal oldalsarkához 2—3 mm átmérőjű, 50—60 mm hosszú süllyesztett fejű facsavarokkal fogjuk a pántokat.

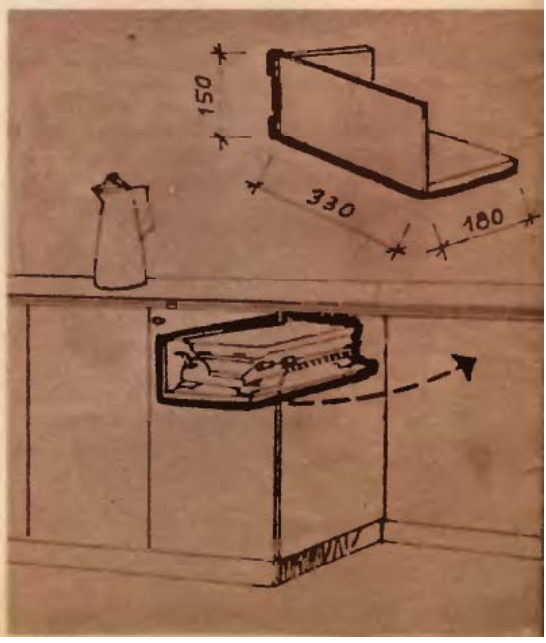

AUTÓSOKNAK!

Hűtővízjelző

Egyre nagyobb az autók, a „bádog-feleségek" száma, és egyre többen választják kedvelt vagy kényszerű időtöltésül az autó bütykölését. Ez a tevékenység persze nem a gépkocsi főbb szerkezeti elemeinek az átalakítására, hanem csak a különféle kényelmi és kiegészítő szerkezeteire terjed ki. Abból ugyanis még nem származik baj, ha valaki korszerűsíti az ablaktörlőt vagy elektronikus akkumulátor-állapotjelzőt szerel fel. Lapunkban többször is közöltünk ilyen és hasonló berendezéseket, amelyek sorát most egy újabbal növeljük.

Egy **gépkocsi hűtőjének feltöltéséhez** általában hét-nyolc liter folyadék szükséges. Ez a mennyiség fagyálló hűtőfolyadék esetében viszonylag nagy összegbe kerül, és a hűtővíz hiánya súlyos károkat is okoz. A hűtő feltöltöttségi állapotát többnyire nem jelzi műszer, csak a hűtővíz hőmérsékletét. Előfordulhat, hogy **a hőmérséklet rendellenes emelkedéséből** már csak akkor következtethetünk a hibára, amikor a drága **hűtőfolyadék nagy része már elfolyt.** Tovább növeli a gondot a folyadék pótlása is. Egyértelmű tehát, hogy hasznos szolgálatot tesz a következőkben ismertetett **egyszerű áramkör, amely a hűtőfolyadék mennyiségét jelzi.**

Az áramkör mindössze néhány alkatrészből áll. E készülék elkészítése során bő lehetőség nyílik az egyéni ötletek megvalósítására. Ugyanis **a két érzékelő elektróda** elhelyezéséhez — a sokféle gépkocsitípus miatt — nem tudunk egyértelmű megoldást adni. A 2 mm átmérőjű, 3—5 cm hosszú **elektródák egymástól való távolságát,** valamint a folyadékba merülésének mértékét a hűtőfolyadék összetételétől függően kell kikísérletezni. **Ez igen egyszerű módon elvégezhető:** egy bő szájú üvegbe öntsünk hűtőfolyadékot és egy vastagabb keménypapír lemezzel fedjük be. A papírlemezbe szúrjuk be az elektródákat, hogy azok a folyadékba érjenek. A két elektródát egymástól akkora távolságra helyezzük, és olyan mélyen lógassuk a folyadékba, hogy az izzó (L) elaludjon. Ezután emeljük meg a papírlapot. **Ha a lámpa ekkor kigyullad, akkor a készülék megfelelően működik.** Ekkor jegyezzük meg pontosan az elektródaállásokat és ennek megfelelően szereljük azokat a hűtőfolyadék tartályára.

Az áramkört **hagyományos szereléssel** (forrléccel) készítsük el, és egy kis méretű **műanyag dobozba** építsük be. Az izzót a műszerfalra helyezzük.

★★ **Mocsáry**

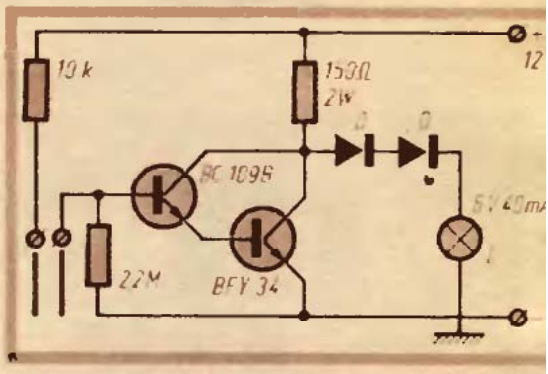

Füstterelő lap kipufogócsőre

A gépkocsik kipufogócsövéből távozó füstgázokkal apró olaj- és koromszemcsék is jutnak a levegőbe. Ez a kellemetlen jelenség erősebb a kétütemű gépkocsiknál, még jól beszabályozott porlasztók esetén is. A kereskedelemben időnként ugyan kaphatók szépen krómozott, füstterelő csonkok, de ezek drágák és problémát okoz például egy magasabb járdaszegély, mivel abba beleakadva, nekiütközve, nemcsak a csonk rongálódik meg, hanem az egész kipufogórendszer eldeformálódhat, törések keletkezhetnek.

Öt milliméter vastag hulladék gumilapból alakítottam ki Trabant gépkocsimra a rugalmas füstterelő lapot. A kipufogócső végét 45°-os szögben alul lefűrészeltem úgy, hogy a felső hossz változatlan maradt. A végétől mért 2—2,5 cm távolságban rögzítettem a csőre a gumilapot, 35-ös csavaros szorítóbilinccsel.

Így már a döcögős városi forgalomban sem jelennek meg a gépkocsi hátulján a fényezést elcsúfító és nehezen tisztítható cseppek, foltok.

BENKŐ JÓZSEF
Budapest

Kár eldobni!

Műanyag flakonok

Ma már aligha akad háztartás, ahol ne használnának műanyag flakonokban forgalomba hozott terméket. Ugyanis az élelmiszerek, tisztítószerek stb. nagy részét műanyag csomagolásban árusítják (főleg flakonokban). A legtöbb kiürült műanyag flakon szemétbe kerül, pedig sok mindenre lehet használni. Főként az autósoknak ajánlom a flakonok hasznosítását, mert azok hangszigetelők, letompítják a zörgő hangokat, a nedvességet nem engedik át, benzin és olajállók, több közülük nem gyúlékony stb. A számtalan lehetőség közül a megvalósított lényegesebbeket ismertetem.

Nyeles szerszámok tartója

Különféle nyeles reszelők, ollók, csavarhúzók és egyéb nyeles szerszámok tárolására alkalmas. Készíthető Unimo vagy Unifix flakonból.

A flakon alját és tetejét késsel vágjuk le, majd a hengert hasítsuk fel. A szerszámok alakjától és méretétől függően jelöljük ki helyüket a a kisimított műanyag lapon. A szerszámok vastagságának megfelelő hosszban vagdossuk be az anyagot, amely így szalagszerűen rögzíti a szerszámokat (1. kép). Arra ügyeljünk, hogy a szalagok ne kerüljenek azonos síkba. A behelyezett szerszámokkal a tartót csavarjuk össze és patenttal vagy gumikarikával fogjuk össze (2. kép).

Drótkefe-védő

A drótkefe azok közé a szerszámok közé tartozik, amelyek könnyen megsértik a kezet vagy a körülöttük levő tárgyakat. Ezért jó, ha védőtokba bújtatjuk. Jó erre a célra az Autonet vagy hasonló flakon, amelynek belső átmérője közel megegyező a drótkefe szélességével. A flakont olyan hosszúra vágjuk, hogy a keferészt teljesen eltakarja (3. kép).

Olajbeöntő tölcsér

A legtöbb kocsinál a motorolajat időnként pótolni kell. Az olajtöltéshez az a jó tölcsér, amelyik nagy átmérőjű, és megfelelően hosszú, ill. magas. Ilyen például olajos vagy ecetes flakonból készíthető. Semmi más teendő nincs, mint a meghatározott hossznak megfelelően levágjuk a flakon alsó részét, s azzal kialakul a beöntőnyílás (4. kép). A kupakot feltétlenül tartsuk meg, mivel az olajtöltés után a tölcsér falán az olaj egyrésze csak lassan csurog le. A kupak visszahelyezésével ezt az olajat felfoghatjuk és visszatölthetjük a kannába (5. kép).

1

2

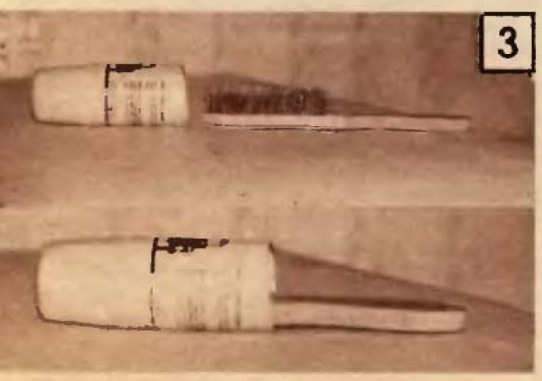
3

4

5

második élete

Lámpa, javításhoz

A gépkocsi egyes részeinek vizsgálatához, javításához — különösen sötétben — szükséges egy olyan világító eszköz, amely az áramellátást az autó akkumulátoráról kapja. (Közismerten stekklámpának mondják ezt a segédeszközt.) Maja rovarirtó vagy Likvit lefolyótisztító flakonból készíthető.

A lámpatest méretének megfelelő darabot vágjuk le a flakonból. A lámpafej részét a flakon kupakos fele adja. A kupakhoz csatlakoztatjuk az izzó foglalatát, ahhoz pedig az érintkezőkkel ellátott szigetelt vezetéket (6. kép).

Öntő és mosó pohár

Az autó karbantartásához, javításához, továbbá festéskor, üzem- és segédanyagok pótlásakor nélkülözhetetlen egy mindenes pohár. Például Auto—Shampoon-os flakonból alakítható ki. Több darabot célszerű készíteni, a különböző anyagok tárolására, műveletek végzésére.

A korrózió elleni védelem során a csavarokat, rugókat stb. a pohárba tesszük, ráöntjük a korróziógátló anyagot. A folyadék kicsurgatásakor a rugalmas pohár nyílását annyira nyomjuk össze, hogy a folyadékkal együtt az alkatrészeket ne öntsük ki (7. kép). A pohár anyagának rugalmas tulajdonsága, lehetővé teszi, hogy a poharat tölcsér helyett is használhassuk, minden más anyag betöltésére.

Szippantó

Előfordul, hogy bizonyos folyadékból (desztillált víz, fékolaj stb.) a szükségesnél többet töltöttünk be. A felesleget veszteség nélkül „nyerhetjük" vissza a szippantóval (8. kép). A Luga keményítő flakonjából készíthető. A kupakján a kiválasztott műanyag cső (pl. szifoncső) átmérőjének megfelelő nyílást készítünk felhevített fémrudacskával. A flakon süllyesztett kupakjába belenyomjuk a műanyag csövet, majd kiöntjük nitrohígítóval hígított epokittal.

Savsűrűségmérő-tok

Sok autós használ savsűrűségmérőt, amelyet az üzletekben kartondobozba csomagolva árusítanak. Az eszköz törékeny üvegből van, roppant sérülékeny, ezen kívül teljesen szárazon soha nem kerül vissza a helyére. Számára tok két Unimo vagy Unifix flakonból készíthető.

Az egyik flakont nyakánál függőlegesen vágjuk be. Így a nyakrész kihajtható és a savsűrűségmérő flakonba helyezhető (9. kép). A behelyezett savmérőre a flakon nyakát visszahajtjuk, ezzel a mérőt rögzítettük. Egy másik flakonból vágjunk le egy darabot, és a felső nyílást zárjuk le. Alsó részét annyira tágítsuk ki, hogy a másik darabra rányomhassuk (10. kép).

★★★

DOMONKOS BÉLA
Budapest

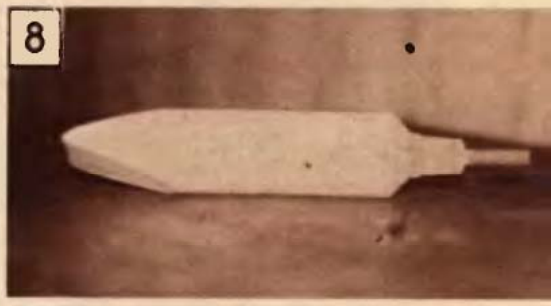

Automatikus vezérlésű, elektromos kandalló

A villamos fűtés kiváló tulajdonságai vitathatatlanok: tiszta, kényelmes, jól szabályozható. Viszont drága és nem mindenütt elég hozzá a már meglevő hálózat.

Elektromos fűtés létesítéséről magunk dönthetünk. Hogy milyen teljesítményű készülékeket használhatunk egyidejűleg, azt a fogyasztásmérő óra és a biztosító automata terhelhetősége határozza meg. Tehát gondosan mérlegeljük lehetőségeinket, s azt is vegyük figyelembe, hogy 2 kW teljesítmény feletti fűtőkészülék üzembe helyezéséhez az illetékes áramszolgáltató vállalat engedélye szükséges!

Az ismertetésre kerülő fűtőberendezés 2,25 kW teljesítményű. Ez kb. 50—55 légköbméteres helyiség tökéletes fűtését teszi lehetővé. A hőmérséklet állandó, azonos szinten tartásáról kontakthőmérővel vezérelt hőkapcsoló egység (termosztát) gondoskodik. A készülék — hogy elkerüljük a hálózat koncentrált terhelését — két fázisról üzemel 1,5 kW; 0,75 kW megosztásban. Így működtetése csak ott lehetséges, ahol a két fázisra való csatlakozás biztosított.

Az elektromos rész kivitelezésére csak kellő villanyszerelői gyakorlat, szakismeret birtokában vállalkozzunk. Ennek hiányában feltétlenül kérjük szakember segítségét. Az előírtak szerint megépített készülék a II. érintésvédelmi osztályba sorolható, így azt védőföldeléssel nem kell ellátni.

A kandallótest

20×20 cm-es kályhacsempékből készül. Méretei: 3,5×1,5×3 csempe. Ehhez 12 db közbenső és 12 db sarokcsempe szükséges.

A kandalló alapja egy 30×30×3 mm-es szögvasból hegesztett, 50 mm-es lábakon álló 300×700 mm-es belméretű keret. Ebbe először a 2 mm-es alulemezből 290×690 mm-re leszabott, és a szélek mentén körben, legalább két sorban, 10 mm átmérőjű furatokkal sűrűn lyuggatott fenéklemezt helyezzük be, majd megkezdhetjük a csempeburkolat rakását. Ez a technológia közel azonos a cserépkályhánál alkalmazott építési móddal.

Az egymás mellé (és fölé) helyezett csempéket Ø 2,5 mm-es acélhuzalból hajlított kapcsokkal (1. ábra) kell összeerősítenünk. A csempék élének egyenetlenségeit, az illeszkedési és kisebb mérethibákat az élek csiszolásával (durvább csiszolóhasábbal vagy köszörűkorong darabbal) korrigálhatjuk, ügyelve nehogy a máz lepattanjon. Egy-egy vízszintes sor összekapcsolása után (a szomszédos csempék között 2—2 db kapocs legyen) a csempék kazettáit és közeit töltsük ki agyagba ágyazott tetőfedő-cserép darabokkal. Az első vízszintes csempesor lerakása után ne feledjük el beépíteni az előre kifúrt, 30×3 mm-es abroncsacélból készített fűtőtest tartókat (1. ábra A metszet és A kép).

A fedél anyaga 2 mm-es alulemez, a kandallótest felső síkjának méretei szerint. A lemezt úgy szabjuk és hajlítsuk, hogy a fedél ne illeszkedjék túl szorosan a testre. A lemezfedél peremének felső harmadát a légcirkuláció biztosítására — hisz készülékünk lényegében konvekciós (légáramlásos hőátadással működő) rendszerű — sűrűn perforáljuk Ø 10 mm-es furatokkal (1. ábra és címkép). A fedél „felülését", — s ezáltal a lyukak elzáródását — ütközők felszegecselésével akadályozzuk meg.

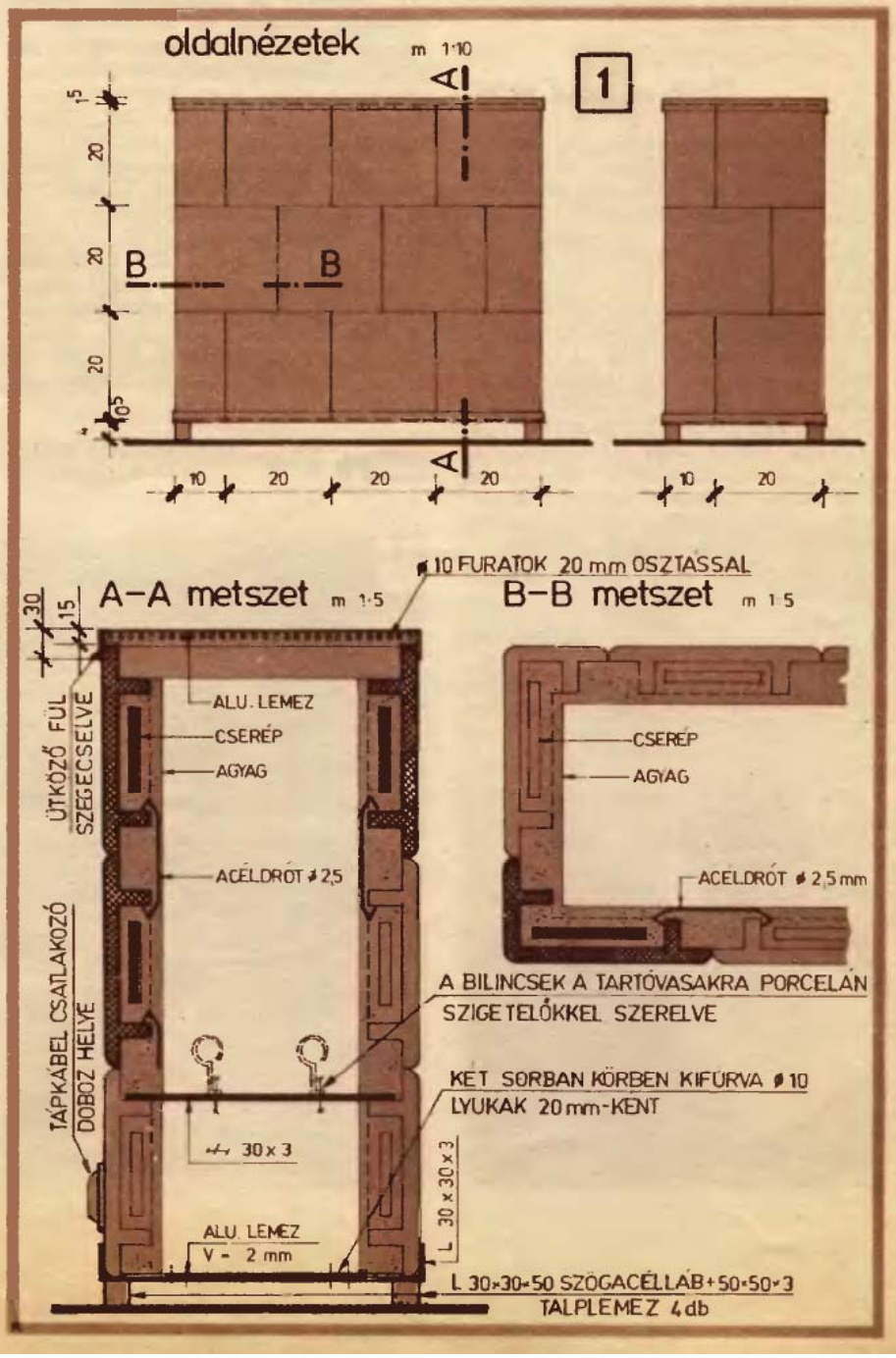

A

B

C

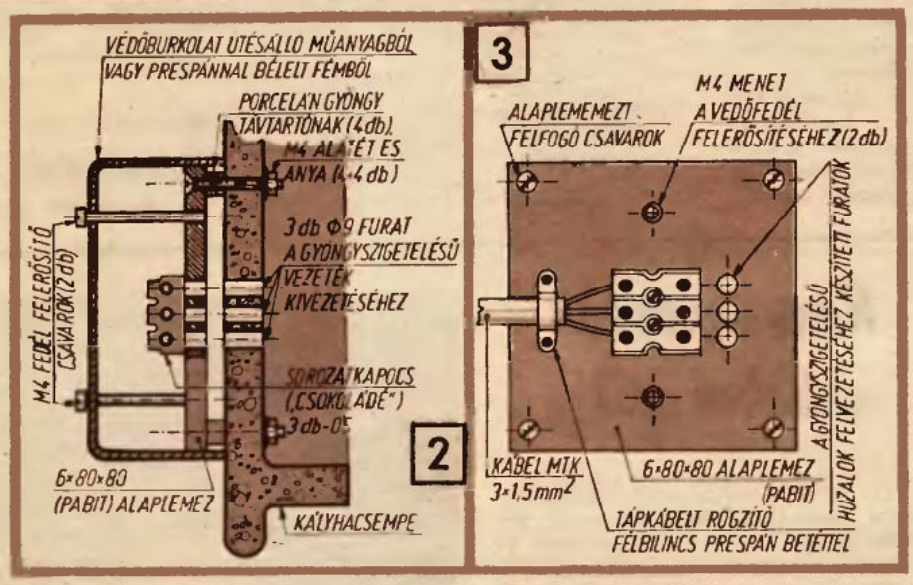

4 Pályázatunkra érkezett!

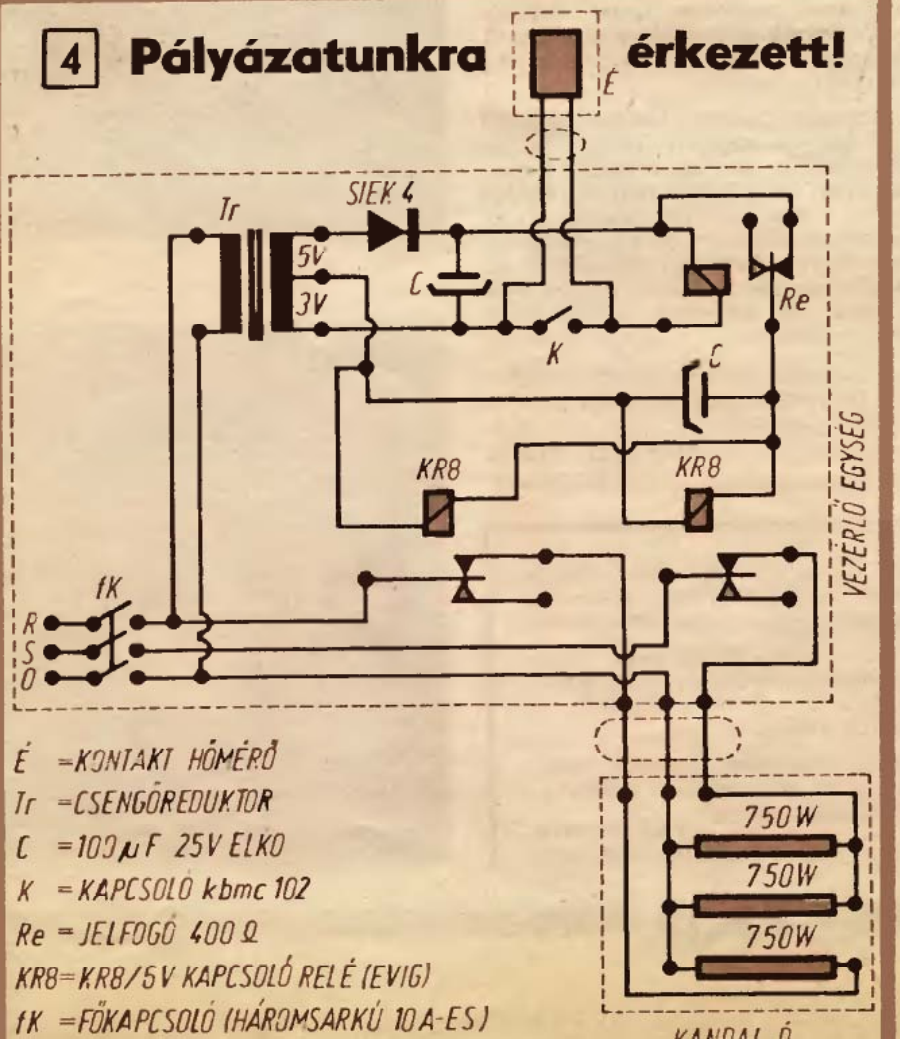

●●●● Az elektromos szerelés

különös gonddal történjék. A fűtőtestek rögzítőbilincseit porcelán szigetelő alátétek közbeiktatásával erősítsük fel az abroncsacél tartókra. (Ilyen szigetelő alátétek vannak például a vasaló csatlakozó átvezetéseinél.) A kandallón belüli vezetékezéshez azbeszt- vagy gyöngyszigetelésű és min. 1,5 mm² keresztmetszetű tömör rézvezetéket használjunk. A gyöngyszigetelés házilag készíthető: a csupasz huzalra porcelán szigetelő gyöngyöket fűzünk fel hézagmentesen.

Nagy figyelmet fordítsunk a tápkábel érintésvédelmi és biztonságtechnikai szempontból helyes csatlakoztatására (2. ábra). Kapocstáblát alkalmazzunk, amit még a csempe beépítése előtt szereljünk fel. A csatlakoztatáshoz a kandallóra dugasztalp aljzatot stb. szerelni tilos! A tápkábel három eres, 1,5 mm² vezető keresztmetszetű MTK kábel legyen. A három ér a két fázisból történő üzemeltetés miatt szükséges (3. ábra).

●●●● A vezérlés

két egységből áll. A hőmérsékletet érzékelő (É) kontakt hőmérőből (B kép) és az általa vezérelt relés távkapcsoló egységből (C kép). A hőmérő terhelhetősége max. 20 mA, a vezérlő áramkört tehát ennek megfelelően kell kialakítanunk (4. ábra). A kontakt hőmérő (Bp. XI., Beresényi u. 6. sz. alatt készíttethetjük el a megadott hőmérsékletre) a beállított hőmérséklet elérésekor zárja a relé (Re) vezérlő áramkörét, ezáltal a jelfogó (Re) meghúz, nyitja a kapcsoló (KR 8) relék vezérlő áramkörét, így azok kikapcsolják a fűtőtesteket. A hőmérséklet csökkenésével a hőmérő nyitja a jelfogó (Re) vezérlő áramkörét, a folyamat így megfordul, a fűtőtesteket a kisrelék (KR 8) bekapcsolják.

A vezérlő áramkör táplálása a csengő reduktorról (Tr) történik, melynek áramát egy SIEK 4 diódával egyenirányítjuk és 100 μF-os kondenzátorokkal egyenlítjük ki. A berendezés állandó (direkt) üzemeltetésének lehetőségét kontakthőmérővel (É) párhuzamosan kötött kézikapcsoló (K) teszi lehetővé.

A jelfogó (Re) kb. 400 ohm-os legyen. A KR—8/6 V EVIG kisrelék érintkezőit kössük párhuzamosan, így azok 8 A-ig terhelhetők, ami jelentősen növeli élettartamukat. A készülék a főkapcsolóval (fK) áramtalanítható, ill. helyezhető üzemen kívül.

A vezérlőegységet építsük 6 mm-es szigetelő lapra (textil vagy papírbakelit) és lássuk el ütésálló műanyagból készített burkolattal. Amennyiben fémlemez burkolatot készítünk, azt béleljük szigetelő anyaggal (pl. prespánlemezzel). A kábeleket és a vezetékeket prespán bélésű fém félbilincsekkel rögzítsük az alaplaphoz.

Az ismertetett készülék már második éve üzembiztosan működik. Önköltségi ára kb. 1500 Ft. Ezeket és az általa nyújtott kényelmet figyelembe véve, érdemes — még a tél beállta előtt — az elkészítés gondolatával foglalkozni.

ÚJVÁRI ISTVÁN

■ ★★★

Tájékoztató anyagjegyzék

3 db 220 V 750 W-os spirál fűtőtest
1 db kontakt hőmérő (É)
1 db 400 ohm-os jelfogó (Re)
2 db KR 8/6 V EVIG kapcsoló relé (KR 8)
1 db csengőreduktor (Tr)
2 db 100 μF-os ELKO (C)
1 db SIEK 4 dióda
1 db háromsarkú kapcsoló (10 A-es)
1 db Kbmc 102 kapcsoló
2 fm 430×30×3 mm-es szögacél (A 38)
0,5 fm 30×3 mm-es abroncsacél
0,5 m² 2 mm-es alulemez
12 db sarok kályhacsempe
12 db sima kályhacsempe,
továbbá vezetékek, csavarok,
alátétek, acéldrót (∅ 2,5 mm-es),
pabit (papírbakelit)
lemez (6 mm-es), cserép, agyag.

„Szendvics" pingpongasztal

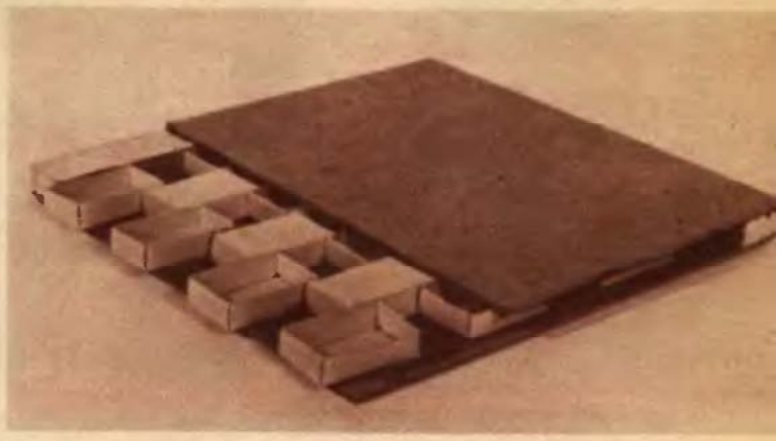

Az ötletet a „szendvics"-módon gyártott ajtók adták, amelyek merevítését a két farostlemez között harmonikaszerűen széthúzott papírszalagok adják.

A pingpongasztalhoz először a fél asztal méretének megfelelő léckeretet készítettem négy belső merevítővel. (A léckeret vastagsága attól függ, hogy a gyufásdoboz külső vagy belső részét használjuk-e fel, az előbbi 15,5, az utóbbi 14 mm vastag.) A léckeretre felragasztottam az egyik farostlemezt, majd beenyveztem a gyufásdobozokat, és azokat a fényképen látható módon helyeztem el, hogy egymáshoz is és a lemezhez is ragadjanak. Ezután rátettem a beenyvezett felső borítólemezt.

Az így összeállított asztallapot egy sima, egyenes felületre helyeztem, és az egész panelt átérő deszkákkal és súlyokkal száradásig préseltem. Száradás után az éleket legyalultam. A másik fél asztallap elkészítése után mindkettőt átkentem zöld iskolatábla-festékkel.

Hasonló módon polcok, szekrényajtók, válaszfalak stb. is készíthetők.

LÉB TAMÁS
Budapest

Kényelmesebb babakocsi

Az NDK gyártmányú sportbabakocsi leemelhető felső részének helyére kényelmes ülőkét szereltem. Az átalakított babakocsi a környékbeli szülők körében nagy tetszést aratott, ezért gondolom, hogy a lap olvasói közül sokan elkészítik majd. A kocsi szállításkor összecsukható, helyigénye csekély.

Anyagszükséglet: támla: 360×200×8 mm-es rétegelt lemez, ülőke: 360×300×8 mm-es rétegelt lemez, lábtartó: 390×100×8 mm-es rétegelt lemez, 1 db 1020 mm hosszú, 6 mm átmérőjű köracél, 1 db 920 mm hosszú, 6 mm átmérőjű köracél, 8 db 40×20 mm-es laposacél bilincs 2—2 furattal (∅ 3,5 mm), 16 db 3×20 mm-es facsavar.

A rétegelt lemezek színes zománccal festhetők vagy bevonhatók maradék tapétával.

HALMAI TIBOR
Budapest

Kilométeróra Babettára

A Babetta mopedeken nincs kilométeróra, ezért én egy Simsonhoz valót vásároltam. Először kiszereltem a motorom első tengelyét, majd kivettem a kerékagy bal oldalán levő kúpos alumínium távtartót, s ennek a helyére tettem a meghajtó részt. (Fontos, hogy a kerékagy három kiálló körmös része pontosan illeszkedjék a meghajtó részbe.) Ezután visszaszereltem az első tengelyt, majd levettem a fényszóróház tetején található műanyag borítót és kivettem az alul levő gumidugót. Az óra beszerelése után a spirált a meghajtóhoz, illetve a kilométerórához csatlakoztattam.

Felhasznált alkatrészek: 1 db Simson kilométeróra, 1 db Swalbe km-óra spirál, 1 db Babetta km-óra meghajtó.

Már több ezer kilométert mentem, s az óra kitűnően működik.

VAS GÁBOR
Debrecen

Olcsó 100 mm-es teleobjektív

Egy ötlettel és egy régi, harmonikás fényképezőgépbe való objektívvel jutottam egy 100 mm-es teleobjektívhez. Exakta gépem van, s a közelfelvételekhez közgyűrűket — tubust — használok. A Bizományi Áruházban sikerült vásárolnom egy 105 mm-es gyújtótávolságú, 1:3,5-ös, jó minőségű „Meritár" objektívet, „Prontor" központi zárral. A közgyűrűket 50 mm-es kihuzat-meghosszabbításra állítottam össze: dupla bajonettgyűrű 5 mm-es + a 15 mm-es + a 30 mm-es, összesen 50 mm. Az objektív felőli oldalra nem illesztettem bajonettgyűrűt, hanem az objektívet saját anyagyűrűjével erősítettem a közgyűrűbe. (A vásárláshoz vigyük magunkkal a tubus közgyűrűjét, hogy a beszerzésre kerülő objektívet ahhoz hasonlíthassuk. A csavaranya éppen csak beleférjen a közgyűrűbe.)

A két egymástól független zárral a legkülönfélébb trükkfelvételek készíthetők, pl. két felvétel egy kockára fényképezhető. A vázban levő zárat „B"-re állítva és a kioldózsinórral rögzítve, az új objektívünk zárjával készíthetők a felvételek. Némelyik objektívre vakucsatlakozót is szereltek.

GÖRGEY ISTVÁN
Budapest

Lábvédő a Boglárkán

Boglárka típusú gyermekkocsinkra lábvédőt szereltem, mert kislányunk mindig a kerekekre tette a lábát, és félő volt, hogy beszorul a kerék és a váz közé. Ezen kívül a cipője is rongálódott.

A lábvédő anyaga 1,5 mm-es vaslemez. A félkörívet és a meghajlított 175×40 mm-es szalagot a fényképen látható módon összehegesztettem. A félkörív közepén alul egy 20×15 mm-es fület hagytam, s az itt, valamint a félköríven fúrt 4 mm átmérőjű lyukon keresztül M 4×15-ös anyáscsavarokkal rögzítettem a lábtartóhoz, illetve a vázhoz. A 10 mm széles kivágás az összecsukás miatt szükséges.

Felszerelés előtt a lábvédőt zománcfestékkel vontam be.

MAGYAR SÁNDOR
Dombóvár

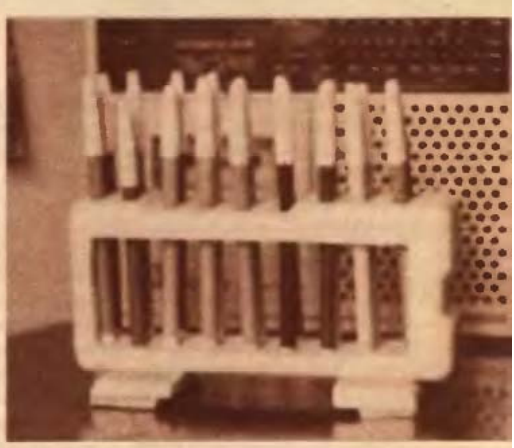

Tollállvány

Egy táskarádió csomagolásához használt hungarocellből készítettem írószertartómat. A tollak helyét gáz fölött hevített fémrúddal „fúrtam" ki. Feldőlés ellen széles talpakat ragasztottam rá kristály-ragasztóval. (A Technokol Rapid nem jó, mert oldja a hungarocellt.)

A csomagolásra használt hungarocell darabok egyébként igen változatos formájúak, már több dísztárgyat készítettem belőlük, mert igen könnyen alakíthatók.

IVÁN VIKTÓRIA
7. oszt. tan.
Szeged

A megjelent ötleteket honoráló vásárlási utalványokat postán — ajánlottan — küldjük el a beküldőknek, s továbbra is kérjük kedves olvasóink megvalósított, közérdeklődésre számot tartó, lehetőleg fényképpel illusztrált saját ötleteit.

Tv-hulladékból gurulóasztal

A „mindenes" gurulóasztal elkészítéséhez az adta az ötletet, hogy lakásunkban a televízió készülék lábakon áll, és így alatta kihasználatlan, üres tér van. A gurulóasztalt zsúrkocsiként, tanulóasztalként, felnőttek részére a lakás egy félre eső részében olvasólámpával vagy állólámpa alatt elhelyezve dohányzó- és olvasóasztalként használjuk. Alkalmas továbbá rádióról vagy televízióról magnetofonfelvételkészítésre vagy lemezjátszóról magnetofonra történő átjátszásra, mivel rátehető a magnetofon, ill. a lemezjátszó. Heverő vagy rekamié mellett elhelyezve éjjeli szekrényként is használható. Mindezeket elősegíti az alaplapra szerelt négy fotelgörgő, amelyekkel az asztal a lakásban könnyen mozgatható. Alaphelyzetében begördíthető a televízió alá, így használaton kívül külön helyet nem foglal el a szobában.

Méretek, anyagok

Alaphelyzetben a főbb méretei: hosszúság = 490 mm, szélesség = 390 mm, magasság = 425 mm. A magassági méret az alaplapra szerelt fotelgörgőkkel értendő.

A televízió alól kigördítve az asztal lapja 360°-ban elforgatható, s a teleszkópszerű állványcsőből kihúzva az asztal 425 mm-től 750 mm-ig tetszés szerinti magasságba és helyzetbe állítható és rögzíthető.

A gurulóasztal elkészítése a hegesztési munka kivételével nem igényel különösebb szaktudást és szerszámszükségletet. A fotelgörgőkön kívül (a vas—műszaki boltokban kapható) hulladékanyagból állítható össze.

A gurulóasztalhoz 5—6 db kivágott, rétegelt tv-előlap szükséges, ha gondosan és körültekintően daraboljuk az anyagokat. A fotelgörgők elhelyezésére az alaplapra ragasszunk rétegelt lemezből erősítő alátéteket, mivel az eredeti, 10 mm vastagságú rétegelt lemez nem elegendő a fotelgörgők felszerelésére.

Szerelés

Az alaplapra 4 db fotelgörgőt szerelünk fel. A tartókonzolok felerősítéséhez az alaplapra és az asztallapra is rétegelt lemezből, a konzolok méretének megfelelő erősítő alátéteket ragasszunk fel. Ehhez rögzítjük 4×12-es vagy 4×15-ös facsavarokkal a tartókonzolokra felhegesztett állványcső és az asztallap forgatására és magassági emelésére szolgáló — az állványcsőbe jól illeszkedő — mozgócsőre hegesztett tartókonzolt.

A rétegelt lemezlapok éleit az erősítő alátétek felragasztása után először durva, majd finomszemcsés csiszolópapírral készítsük elő lakkozásra. Ugyanígy a már leszabott, a felépítményi részhez tartozó anyagokat is (választólap, folyóirattartó, polc). Az alaplapon ezután fűrással, vágással és reszeléssel alakítsuk ki az állványcső átmérőjének megfelelő nyílást. Az azon átdugott állványcsőre alulról hegesszük rá a tartókonzolt.

Az állványcső kerületét a magasságától 20 mm-re félig fűrészeljük be kézi fémfűrésszel és hegesszünk fel két laposacél fület az asztallap mozgócsövének rögzítése céljából.

A rögzítéshez M 5×20-as hatlapfejű csavart és szárnyas anyát használjunk. Ezután az erősítő alátétekre felszerelhetjük a fotelgörgőket.

Pályázatunkra érkezett!

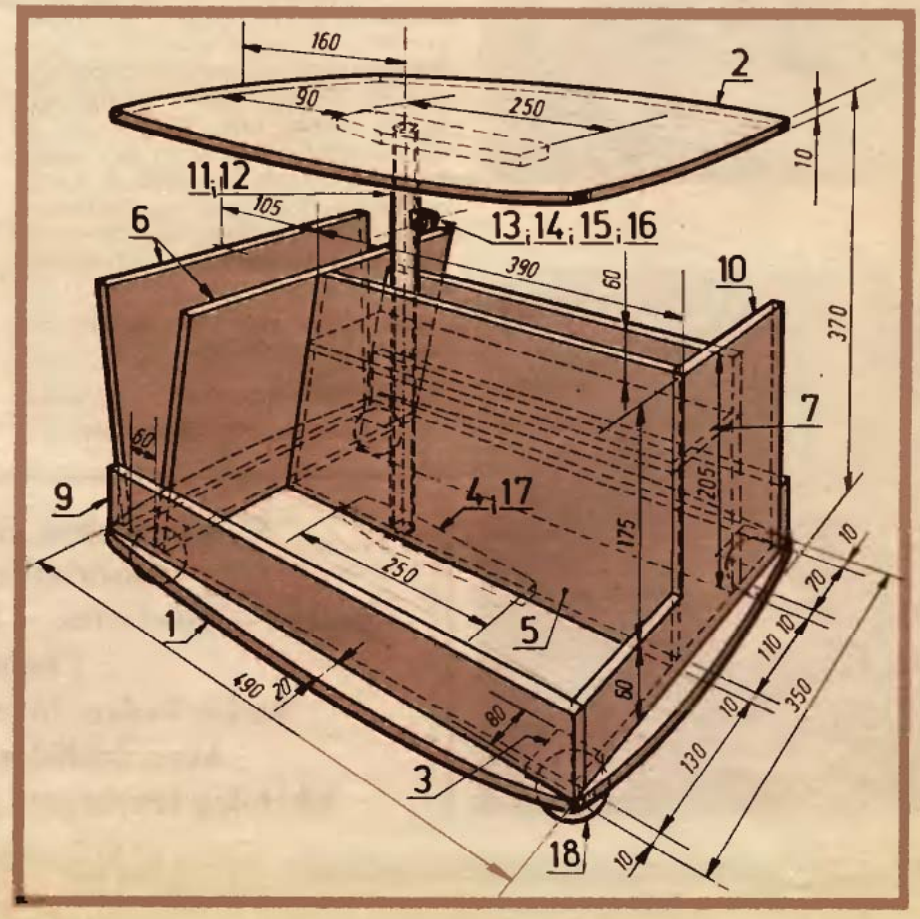

Összeállítás

Miután az alaplappal és az asztallappal elkészültünk, elkezdhetjük (az alaplapra alulról facsavarokkal rögzíthető) felépítményi rész (folyóirattartó, választólap polc) kialakítását és összeállítását. A felépítményi rész összeszerelése történhet facsavarokkal, ragasztással vagy — akik jártasabbak a famunkákban — csapozással is.

A 180°-ban elfordított asztallap még kiegészíthető a felépítményi részre rögzíthető, állítható magasságú konzollal felszerelt újabb asztallappal. Az így megnövelt zsúrkocsiasztal hossza 900—970 mm-re növelhető, s így már alkalmas nagyobb létszámú társaság fogadására is.

Az így előkészített alaplapot és asztallapot, valamint a felépítményi részt színtelen lakkal — a száradási idő betartásának figyelembevételével — 3—4 rétegben lakkozzuk be.

A tartókonzolt az állványcsővel és rögzítőfülekkel, valamint az asztallap mozgatócsövét a konzollal be is krómozhatjuk, ha van rá lehetőség. A kevésbé igényesebbek viszont felületét megfelelő előkészítés után a kívánt színűre befesthetik a fémrészeket, vagy fényesre csiszolás után színtelen lakkal bevonhatják.

Mire használható?

A mindenes gurulóasztal elölnézeti részében a választólap előtt az italosüvegek helyezhetők el. (Még üresen is igen mutatósak, ezen a részen a szép, színes üvegek.)

A jobb oldali rész újságok, folyóiratok számára készült, de szükség esetén belerakhatók kisebb üdítőitalos üvegek is. A választólap mögötti részen poharak, likőröskészlet, hamutartó, szalvéta, poháralátét stb. helyezhető el. Ez a rész polcszerűen kiképzett. Alsó, szélesebb része magasabb poharak, a felső, keskenyebb polcon borospoharak, alátétek, hamutartók tárolására alkalmas.

Természetesen az elülső részen könyvek, díszek, porcelánok és egyéb tárgyak is helyet kaphatnak, míg a választólap mögötti részen a magnetofon-felvételhez szükséges csatlakozók, szalagok, fejhallgatók stb. helyezhetők el, attól függően, hogy milyen célra kívánjuk a gurulóasztalt használni.

KOVÁCS KÁROLY
Győr

★★★

Anyagjegyzék

Jel	Db	Megnevezés	Anyag
1	1	alaplap	10-es rétegelt lemez
2	1	asztallap	10-es rétegelt lemez
3	4	erősítő alátét I.	10-es rétegelt lemez
4	2	erősítő alátét II.	10-es rétegelt lemez
5	1	választólap	10-es rétegelt lemez
6	2	folyóirattartó oldal	10-es rétegelt lemez
7	1	felső pohártartó	10-es rétegelt lemez
8	2	tartólléc	10-es rétegelt lemez
9	2	oldalkeret I	10-es rétegelt lemez
10	1	oldalkeret II	10-es rétegelt lemez
11	1	állványcső	350×3/4"-os gázcső
12	1	mozgó cső	350×20×2-es acélcső
13	2	rögzítő fül	20×10×3 lemez
14	1	rögzítő csavar	M 5×20
15	1	rugós alátét	M 5
16	1	szárnyas anya	M 5
17	2	csőtartó konzol	250×80×3
18	4	fotelláb görgő	

Filmszárítás centrifugában

Az amatőrfotósok gyakran panaszolják, hogy az előhívott negatív száradás után foltos marad. Ennek az az oka, hogy vízcsepp marad a negatív fényes oldalán és ott mészlerakódás keletkezik. Száradás után a folt nehezen törölhető le.

Előhívás és öblítés után a negatívot korex-szalagra tekerve, vagyis a hívótank orsójával behelyezem a centrifugába és ott két percig forgatom. Így mindig tiszta hátoldalú, félszáraz negatívot kapok. Közben a korex-szalag is megszárad, s így rögtön befűzhető a következő film.

KERÉKGYÁRTÓ MIHÁLY
Ózd

Házi brikett

A tavalyról megmaradt szénport is eltüzelhetjük, ha vízzel kissé meglocsoljuk (még jobb egy kevés fűtőolaj), majd tejeszacskóba szórva jól ledöngöljük, s utána lekötjük egy darabka dróttal, vagy zsineggel. Ha parázsra tesszük, ugyanolyan jól ég, mint a brikett. Az így elkészített szeneszacskók jól tárolhatók, tisztán kezelhetők, a műanyag elég erős, kiszakadásuktól sem kell tartani.

LENGYEL JÁNOS
Vác

HÁZTÁJIBA:

„A NEGYEDÉV EZERMESTERE"

Vidéken még ma is nagyon sok disznót nevelnek és vágnak „háztájiban". A disznóhús feldolgozásának egyik nehéz művelete a húsdarálás és a kolbásztöltés. Ez adta az ötletet — egy disznóvágás alkalmával —, hogy jó lenne, ha nem kézierővel kellene hajtani a húsdarálót. (Egyébként a gépesítés ott is kifizetődő, ahol nagy a család és gyakran készítenek fasírozottat, töltöttkáposztát és más, darált húst tartalmazó ételeket.) A kereskedelemben nem kaptam villany hajtású darálót, ezért magam barkácsoltam egyet, pontosabban „motorizáltam" a meglevő kézihajtásút.

Alap és áttétel

Először egy alapszerkezetet terveztem, melyre felépítettem az egész egységet (1. kép). Az alapot 20×20×3 mm-es zártszelvényű acélcsőből és 20×20×3 mm-es szögacélból állítottam össze. Felhasználható bármelyik anyag önmagában is, de nekem egyikből sem volt elegendő, ezért alkalmaztam vegyesen.

Második lépésként meg kellett határoznom az áttételi arányokat. Mert lényeges, hogy a motoros daráló fordulatszáma azonos legyen a kézi hajtásúéval. Tehát adott volt a daráló fordulatigénye és a villanymotor fordulatszáma. Egy, percenként 1440 fordulatú, 220 V-os villanymotorom volt. Az áttételezést úgy kellett kialakítanom, hogy a daráló csigatengelye ne forduljon többet percenként 100—120-nál. Ezt csak úgy tudtam megoldani, hogy kettős áttételt alkalmaztam.

Az első, a nagy tárcsa és a kis fogaskerék tengelye két golyóscsapágyban forog (2. kép). A tengely egyik végére ékszíjtárcsát erősítettem, amelyet egy régi varrógépkerékből esztergáltam ki (alumíniumból vagy más anyagból is lehet). Ezt a szíjtárcsát hajtja meg a villanymotor, egy mosógép ékszíjjal. A tengely másik oldalára egy lánckereket szereltem (Komár motorkerékpár kis lánckereke.) Csapágyházat egy erre alkalmas csőből esztergáltam, és talpat hegesztettem alá. A talpon hosszúkás nyílást alakítottam ki, ez a lánc feszítését teszi lehetővé. A motortalpon szintén hosszúkás nyílást képeztem ki, ami pedig az ékszíj feszítésére szolgál.

Rugalmas tengelykapcsoló

Az áttételezés következő fokozata a meghajtótengely. Ennek egyik végét peremesre képeztem ki. A perem mellé kis csapot esztergáltam és arra erősítettem fel a nagy lánckereket (kerékpárokon használatos nagy láncker ék). A meghajtótengely szintén két golyóscsapágyban forog. A csapágyházat szintén csőből esztergáltam ki és talpat hegesztettem alá. A tengely másik végére egy sima, négy furattal ellátott tárcsát erősítettem. A furatok átmérője: kettő 6 mm, kettő pedig 10 mm. A tárcsához egy ugyanilyen átmérőjű és furatú tárcsa csatlakozik. Ezután egy csődarabot úgy képeztem ki, hogy az illeszkedjen a daráló csigatengelyének kúpos, lapolt végére (ahova eredetileg a kézi hajtókar volt felerősítve). A kis csődarabot a második tárcsához hegesztettem.

A két tárcsa közé bőrkorongot tettem, melyet két-két csavarral a tárcsákhoz erősítettem. Így alakítottam ki a rugalmas tengelykapcsolót (Hardy-tárcsás megoldás). A 10 mm átmérőjű furatok azért voltak szükségesek, hogy legyen helye a bőrt a

1

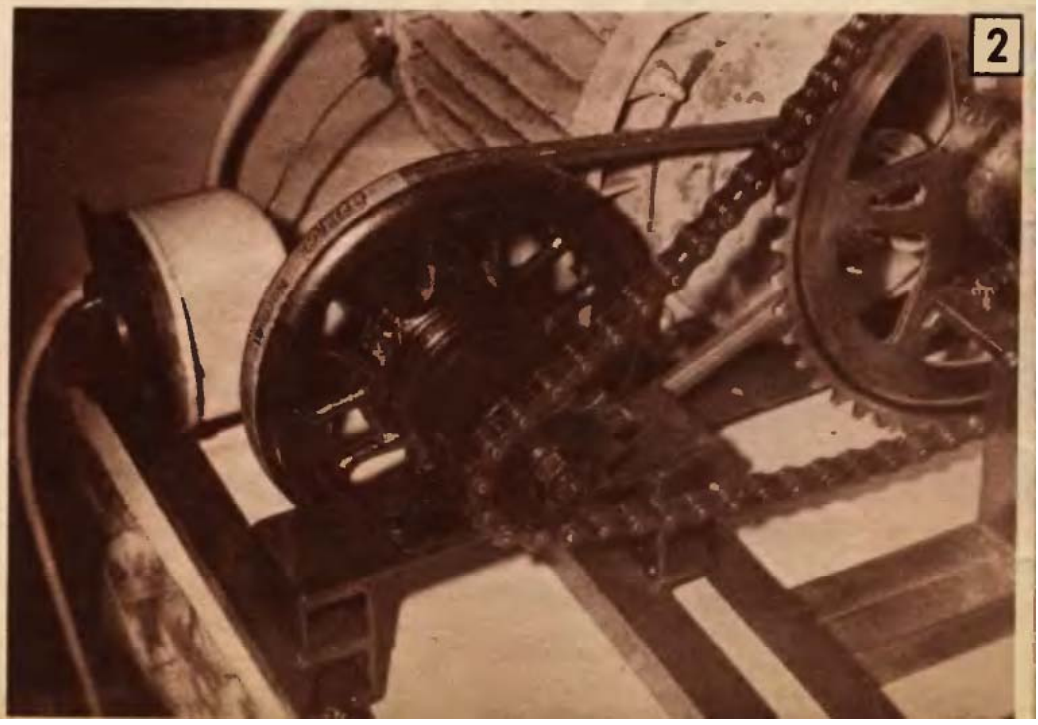

2

HÚSDARÁLÓ

szemközti tárcsához erősítő csavarok feje számára. (A bőr közönséges cipőtalpbőr.) E tengelykapcsolat kialakítására azért volt szükség, mert különben nem tudtam volna megoldani a meghajtó- és a darálótengely közötti egytengelyűséget (3. kép). De azért fontos, hogy a meghajtó- és a darálótengely magassága azonos legyen.

A darálót szétszedett állapotban rácsavartam az alapszerkezetre. (Az 1. és a 4. képen látható falap azért került a gép alá, mert kézi hajtáskor annál fogva rögzítem a pillanatszorítóval az asztalra.) A gép rögzítése után a csigatengelyt úgy dugtam a helyére, hogy a kúpos vége pontosan a meghajtótárcsa csőcsonkjába illeszkedett. A daráló többi részét a szokásos módon szereltem össze.

PÁLYÁZATRA ÉRKEZETT!

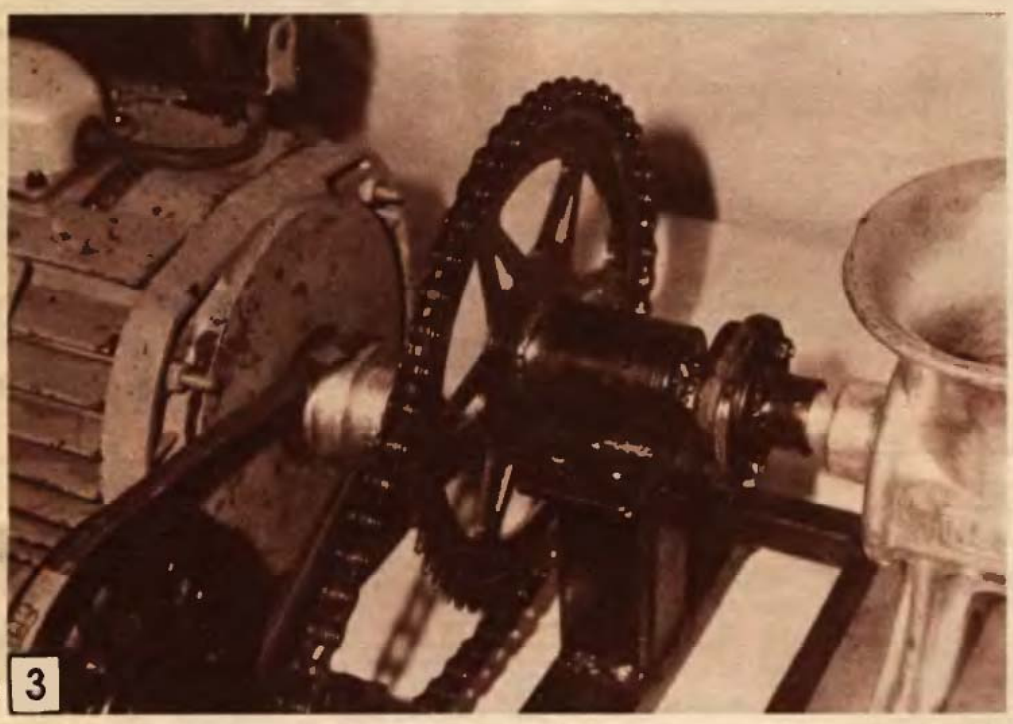

3

4

Az egész hajtóművet horganyzott lemezből készült dobozzal fedtem le, amelyet csavarokkal rögzítettem az alaphoz. A dobozon kívül csak a kapcsoló és a daráló van (4. kép).

Villanymotor

A vázszerkezetre erősített **meghajtómotort az érintésvédelmi szempontok figyelembevételével földeltem (testeltem) és kettős, földelt falicsatlakozóból üzemeltetem.** A képeken látható daráló 22-es nagyságú (kereskedelmi méret), s azt először mosógépmotorral hajtottam meg. Ám annak teljesítménye kevésnek bizonyult, s csak óvatosan lehetett működtetni. Később egy másik barkácsgép (körfűrész) motorját tettem rá, mivel más nem volt kéznél. Ez a motor 750 W-os, a terhelést könnyen elbírja (pl. egy 300 kg-os sertés húsának ledarálása kb. 10 perc).

A megfelelő hajtóerő-szükséglet a 22-es darálóhoz 350—400 W. Kisebb, 10—12-es darálóhoz viszont elegendő a mosógépmotor is. Egyéb motor alkalmazása esetén az 1400 fordulatszám a fontos, különben bonyolultabb lenne az áttételezés.

A lánchajtást azért választottam, mert az nem annyira zajos, mint a fogaskerekes. Nem kell olajban futnia és olcsóbb is ez a megoldás. Egyébként is az ékszíjhajtás ennél az áttételezésnél megcsúszna. A gyakorlatban be is bizonyosodott, hogy a gép nem zajos. A hajtószerkezet zajszintje alacsonyabb, mint a hajtómotoré. Az így összeállított gépet nem kell az asztalra erősíteni, csak rá kell helyezni.

Az elkészített géppel eddig hat sertést dolgoztunk fel. A munka nehezét elvégezte helyettünk, kifogástalanul működött és javítani sem kellett. A húst csíkokra vágva adagoljuk a gépbe. Használata után a kolbász egyenletesebben, keményebbre készíthető.

Használata

Üzem közben **a gépbe nyúlni veszélyes és tilos!** Vigyázni kell, hogy **a darálni való hús közé ne kerüljön csont,** mert késtörést okoz. Ha valamilyen oknál fogva mégis csont kerül bele, vagy egyéb ok miatt a gép szorul, **a kapcsolóval azonnal le kell állítani.**

A munka végeztével fordított sorrendben szedjük szét a darálót. Csavarjuk le az őrlőtárcsát és a kést felszorító anyát. A csigatengelyt húzzuk ki a helyéről. A talpról a leszorítócsavarokat távolítsuk el és a darálót leemelve azt a szokásos módon megtisztíthatjuk.

HAJDU IGNÁC
Körösladány

★★★

KERESIK AJÁNLJÁK

Megvételre keresi lapunk 1971/1—12-es, 1973/11-es és az 1977/4—9-es példányait Tekes András (Bp. 1194 Vörös Október út 143.), Vakherda György kazincbarcikai olvasónk (3700 Szabó L. út IX/3) az 1973/7—8-as, az 1974/5—6—7-es, az 1975/12-es, az 1976/12-es és az 1977/6-os számokat, Tóth Ferenc pedig (Bp. 1182 Iparvasút u. 40.) az 1977/4-es és az 1978/3-as számait.

Szász Károly (Kaposvár, Kinizsi lkt. 36.) cserére kínálja az 1970—72—73—74—75—76—77-es évfolyam egyes példányait, keresve helyette az 1967—68—69—73—74-es évfolyam számait.

Szikora Károly dunaalmási olvasónk (2545 Almásneszmély, Ugróhegyi út 7.) eladásra kínálja az 1958-tól 1977-ig megjelent évfolyamok példányait.

Láttuk — hallottuk

Rövidesen megjelenik az Ezermester Kiskönyvtár 17., Ügyes kézzel című kötete. A kiadvány alcíme: Nemcsak nőknek! Ez arra utal, hogy férfi olvasóink is találnak majd benne ötleteket, de elsősorban nők számára készült, nekik ad tanácsokat szabadidejük felhasználásához, valamint a ház körüli javítómunkákhoz. A kötet ára 20,— Ft lesz.

Dr. Pusztai Géza budapesti olvasónk felhívta figyelmünket — és hasábjainkon keresztül most olvasóinkat is —, hogy a 78/5. számunk 10. oldalán közölt kávéfőzőt közvetlenül ne helyezzük gázlángra, hanem csak lángelosztó szita vagy tárcsa közbeiktatásával — nehogy a főző felrobbanjon! A fontos, helytálló észrevételét jövő évi előfizetéssel díjazzuk.

Az ez év augusztusi számunkban közölt cikkek közül igen sokan értékelték nagyra az élethűbb hangzású hangdobozokat bemutatót. De mert pályázatunkon a zsüri nem ítélte díjasnak, ezúton díjazzuk utólag a szerkesztőség különdíjával: 1200,— Ft-os vásárlási utalvánnyal Sándor Jánost a kitűnő és megvalósított terv beküldőjét.

*

„A negyedév ezermestere" pályázatunk harmadik negyedévi fődíját a Black and Decker nagy barkácskészletet a zsüri **Straubinger Antal** szekszárdi olvasónknak ítélte oda a 78/7. számunkban közölt, saját tervezésű és készítésű lakberendezésért. A díjat a déldunántúli és az NDK-beli szaksajtó képviselőinek jelenlétében adta át Klaus Weissenseel, a B et D képviselője. (Következő számunkban az átadásról képes beszámolót közlünk.)

A második díjat, a BD Workmate munkapadot a több célúan használható pingpongasztalért (78/8. szám) **Bedővári Ferenc** dombóvári olvasónk kapta.

A harmadikat, a Black and Decker csigafúrókészletet kazettában **Vida István** nagyvenyimi olvasónk nyerte az igen szépen megrajzolt és elkészített kalocsai ivókészletért (78/9. szám).

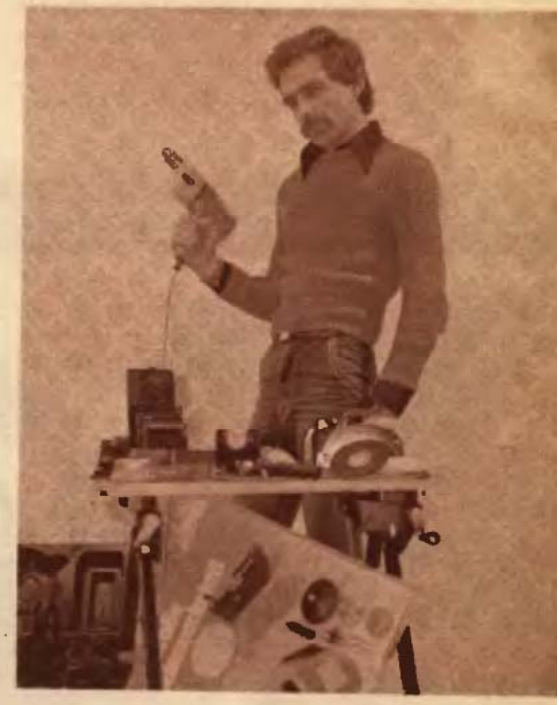

Rejtvényünkhöz

ezúttal jó szem, valamint a fizika és a geometria ismerete szükséges.

Az 1. ábrán egy gyertya lángjának különböző részeire mutatnak a nyilak. Oda, ahol eltérő a hőmérséklet. Itt adjuk az egyes nyilakhoz tartozó C-fokokat, emelkedő sorrendben, 600, 800, 1000, 1200, 1400. Persze a valóságban nem így következnek egymás után. Azt kell leírni, hogy *felülről lefelé* hogyan sorakoznak helyesen az értékek. (Pl.: 600, 1000, 800, 1200, 1400.)

A másik ábrán háromszöghadat látni. A kérdés az, hogy a legnagyobba hány darab férne el az a-val jelöltekből? (Pl.: 25.)

A 3. ábrán egy igen újszerű játékszer látható. Vajon mi a neve? Azt kell a következőkből kiválasztani és megírni. Paplanernyő, repülő szárny, légi matrac, ernyősárkány, ernyőszárny, denevérfogó?

Az 1978/9. szám rejtvényének megfejtése: illan.

Az 1978/8. szám rejtvényét helyesen megfejtők közül 50—50 Ft-os könyvutalványt nyertek:
Nagy Gábor debreceni, Labon Györgyné móri, Ábrányi János nyíregyházi, Simorga Csaba sátoraljaújhelyi, Budai Mihály bajai, Kecskeméti Józsefné bordányi, Raffai László makói, Kertai László székesfehérvári, Nagy Aladár győri és Kozma Endre kisbudméri olvasóink.

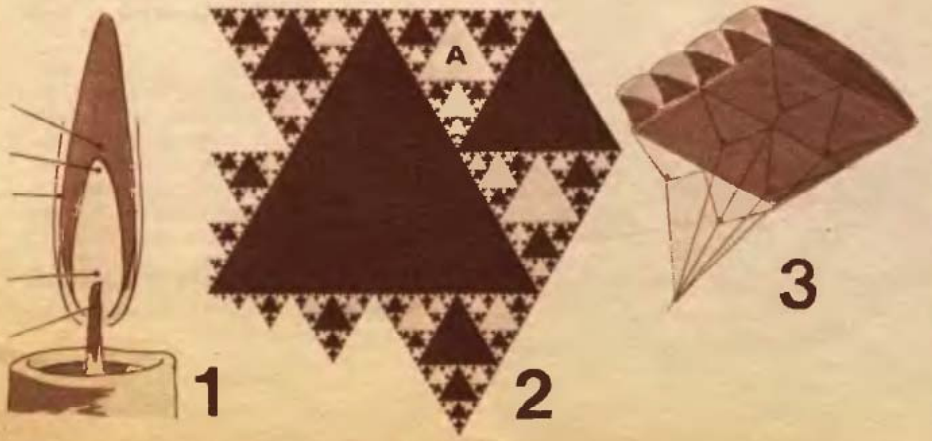

Műszaki könyvek ezermestereknek

A kerti traktorunk (78/6. szám) országos sikere bizonyítja az ilyen szerkezetek iránti nagy érdeklődést. De azt is, hogy milyen sokan szeretnének többet tudni a témakörből.

Kertész Ferenc „Mezőgazdasági erőgépek karbantartása" c. könyvéből igen sok — s nemcsak a karbantartással szorosan összefüggő — kérdésre kaphat alapos választ az érdeklődő. Az „ipari szakkönyvtár" sorozatban megjelent könyv 310 oldalas és azt 190 igen részletes ábra illusztrálja. Ára kötve: 30,— Ft.

MAGYARÁZAT
a cikkeink mellett látható jelekhez

- Egyszerű, könnyen elkészíthető.
- Közepes felkészültséget és szerszámot igénylő.
- Csak jól képzettek által, speciális szerszámokkal készíthető el.
- ★ ★ ★ Eredeti, saját, először megjelent anyag, új konstrukció.
- ★ ★ A hazai lehetőségekhez igazított, átdolgozott ismertetés.
- ★ Nálunk még ismeretlen ötlet alapján.

Hegyi Ferenc olvasónk korábban malmokban dolgozott, de már jóideje a pécsi járás keresztespusztai szociális otthonának kényszerű lakója, mert érszűkület miatt lábait amputálni kellett. De ez sem szegte élet- és munkakedvét. Sőt, a hasznos tevékenység iránti óhaj egy általa korábban nem ismert „szakma", a faesztergálás elsajátításához vezette.

De mert a fia által készített pad mellett a műlábakon állva esztergálás igencsak fárasztó, az 1,1 kW-os motorral hajtott, 800 mm csúcstávolságú, 150 mm csúcsmagasságú, csapágyazott szegnyergű esztergapadja elé U-acél sinekben, nyolc golyóscsapágy kerékén gördülő forgatható széket készítettek számára egykori munkatársai, a pécsi molnárok. A munkavédelmi felszerelést – ami ez esetben különösen fontos – a Pécsi Kesztyűgyár „Zipernovszky" szoc. brigádja tökéletesítette. Így már érthető, hogy a mozgásban korlátozottsága ellenére egymás után állítja elő a legkülönbözőbb, esztergált fa kisbútorokat és lakberendezési tárgyakat. Közülük a legmutatósabbakat – és tekintettel a közelgő ajándékozási gondokra, a legkönnyebben kialakíthatókat – mutatjuk be nagy tervrajzunkon. De esztergált ezeken kívül Hegyi Ferenc telefonpolcot, fürdőszobaregálist, állólámpát, karos lámpát, törülközőtartót, piperepolcot, gyümölcsöstálat és ki győzné felsorolni, mi mindent még. (A fényképeket – ugyancsak önzetlenül – Kopjár Géza, a Dunántúli Napló fotósa készítette.) A késeket öreg vésőkből, reszelőkből Hegyi Ferenc maga köszörüli. Pályázatunkra megírta, hogy miként alkotja a különféle berendezési tárgyakat.

Nemesfából nemes formák esztergálással

1

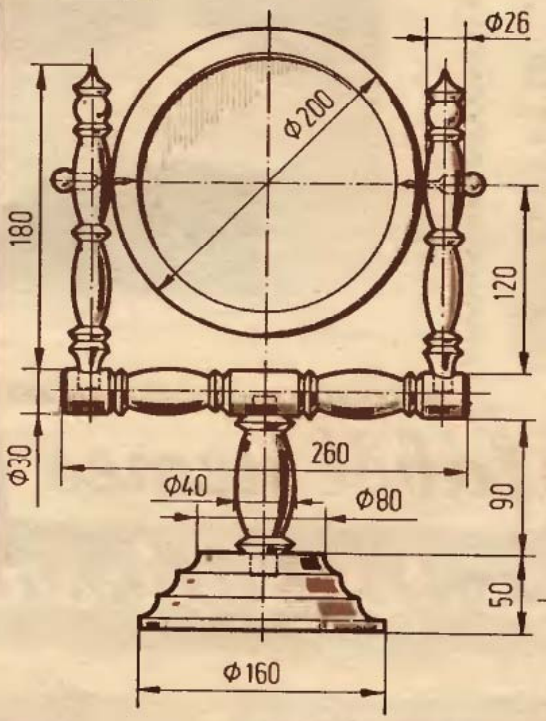
Φ26
Φ200
180
120
Φ30
260
Φ40
Φ80
90
50
Φ160

A

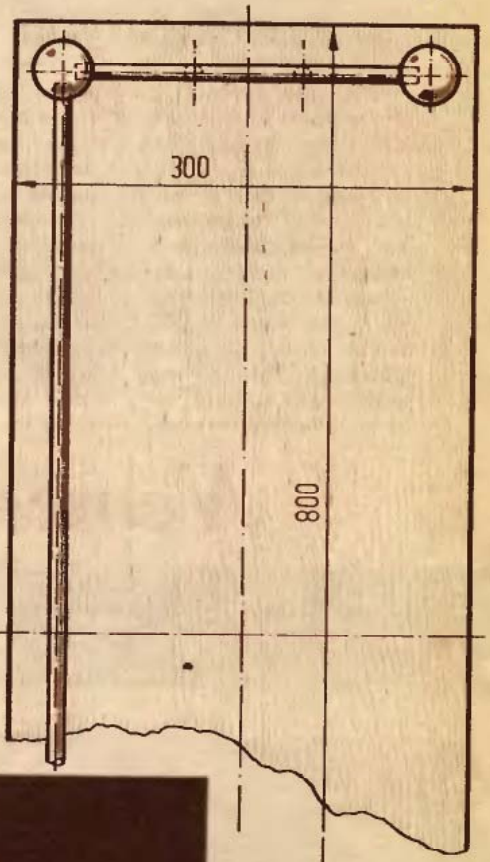
300
800

2

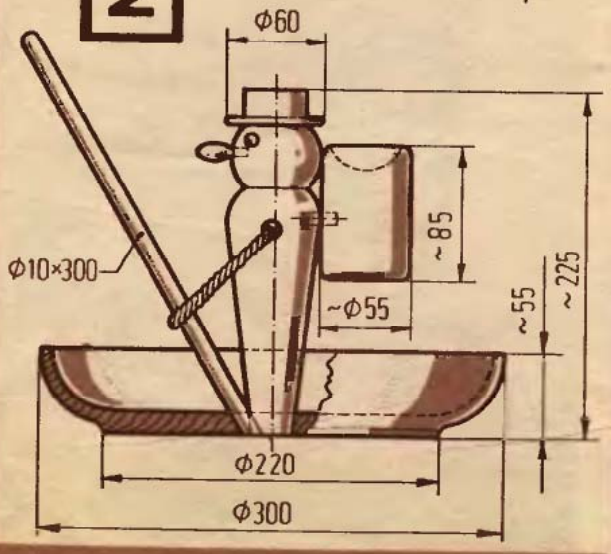
Φ60
~85
Φ10×300
~Φ55
~55
~225
Φ220
Φ300

3

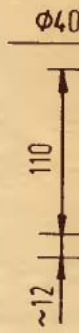
Φ40
110
~12

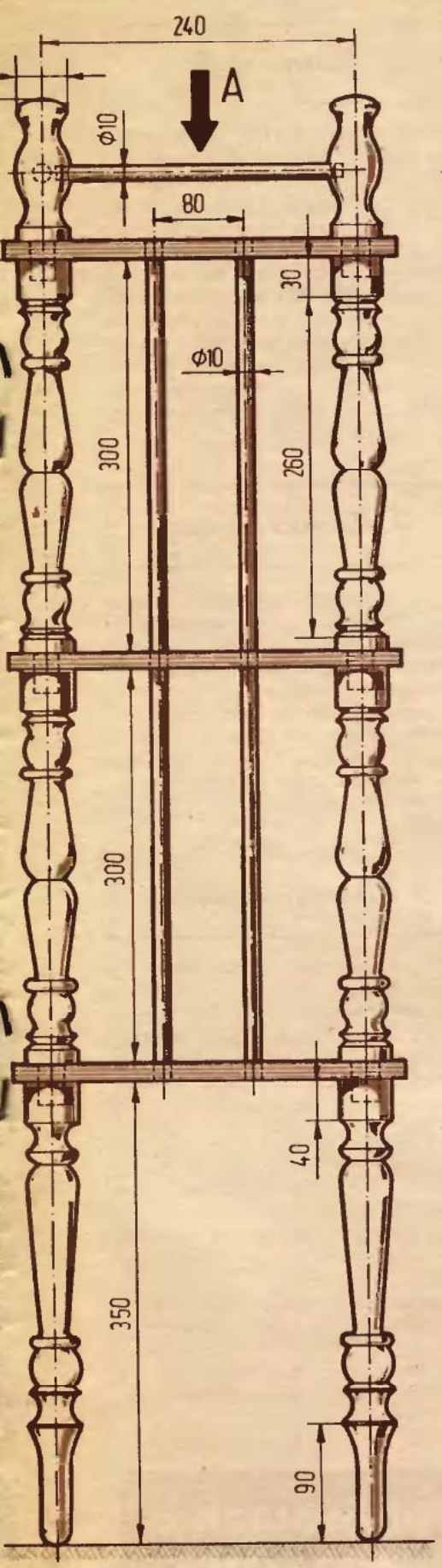

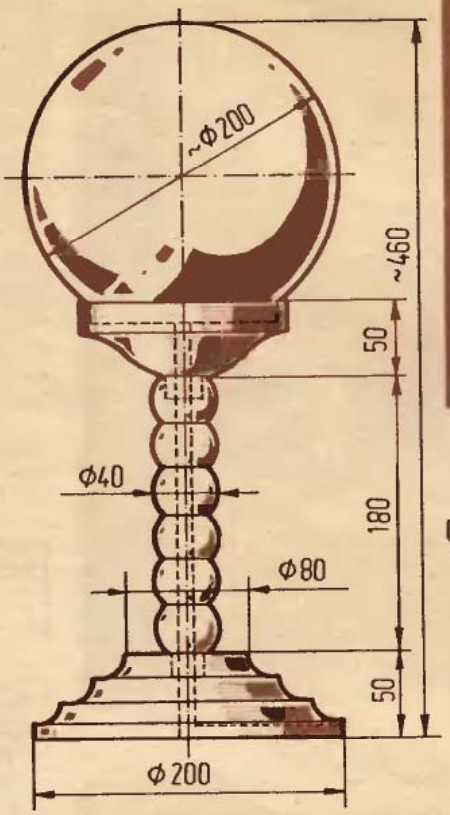

4

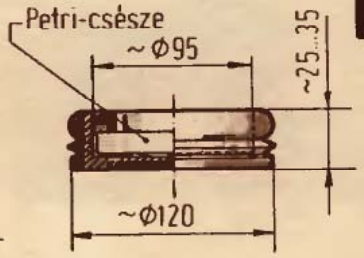

5

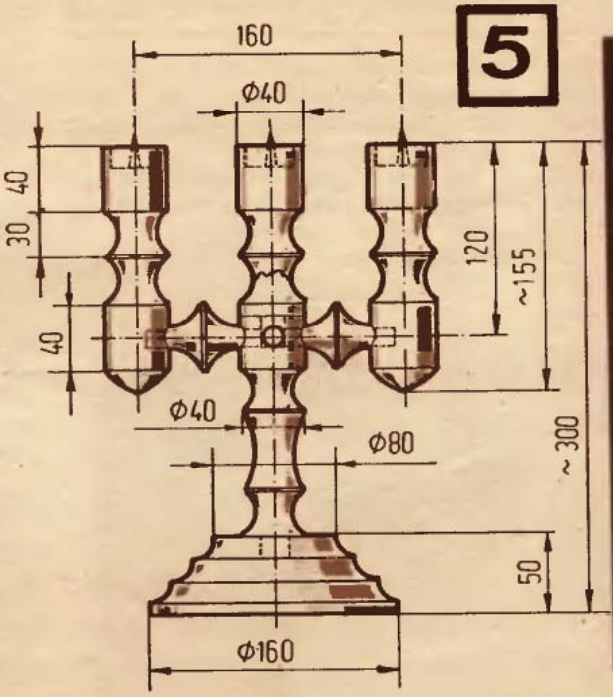

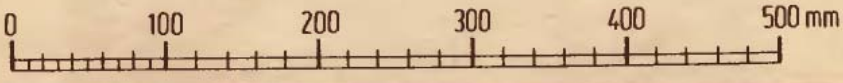

Az EM tervrajzsorozata

Nemesfából nemes formák

esztergálással ★★★

106

1. Talpastükör

Nagymamóink korából való. Az ötletet és a formát egy reklámképről „vettem". Kevés változtatással ezt „kopíroztam le". A kész darab saját színében hagyva, de festve is mutatós. A faanyag bármilyen lehet. A tükör használható kisbútar és egyben mutatós dísz a lakósbon.

2. Süteménykínáló

Külföldi képeslapból vettem az ötletet, cseresznyefából készítettem, saját színében lakkozva Neptun lakkal. Hasznos és igen mutatós tárgy.

A képen látható állólámpót esztergálós, csiszalás után pirasro festettem. A gyertyotartó is saját készítményem, a fa eredeti színében „pompózik".

3. Hármaspolc

Az ötletet egy, a Nők Lapját reklámazó plakátról vettem. Készíthető natúrban és festetten. Anyagszükségiete: 12 db 45×45×400 mm-es, és 4 db 45×45×200 mm-es négyzetkeresztmetszetű (vogy 45 mm átmérőjű) fa; 4 db 10 mm átmérőjű, 650 mm hosszú, 1 db 10 mm ótmérőjű, 820 mm hosszú, 2 db 10 mm átmérőjű, 300 mm hasszú farúd és 3 db 800×300×13 mm-es rétegelt lemez. Ragasztóként Technakol Rapidot használtam. Neptun csónaklokkal fényeztem. Ha az anyog cseresznyefa, saját színében a legszebb.

4. Asztali lámpa

Saját ötletemet volósítottom meg. Használhatósága és mutatóssógo is elfogadható. Eredeti színében és festve készítem. Anyagra nem kényes, nem munkaigényes.

A képen láthotó hamutál szintén saját ötlet. Eredeti színében és festve is mutatás. A betétje 150 mm átmérőjű tólka. Asztolon szép, mutatós dísz és még használható is.

5. Ötös gyertyatartó

Hazai képeslapban láttam hármas kivitelben és abból haztom össze az ötös változatot. Világításra nem használjuk, de mint lakósdísz rendkívul mutatós. Különösen akkor, ha o bútorakhoz igazodó o színe. Készítem saját színében és festve, de mindig csak jó minőségű anyagból.

*

A rajzakról ki-ki maga átteheti a formákat. Kis eltérés nem számít, de az o fantas, hogy az azanosak (pl. négy láb) egyformák legyenek, ezért érdemes kartonból sablont kivágni.

Ajánljuk még felületkikészítéshez a lazúrokat (EM 78/5.) és ötletodóként jó néhány, oz EM korábbi számaiban megjelent cikket, valamint Czagóny Lajos: „Bútorasztalos és díszítőmunkák" c. 36,– Ft-as műszaki könyvét.

Pályázatunkra érkezett!

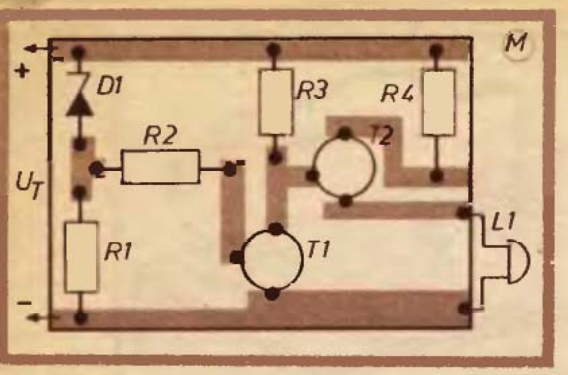

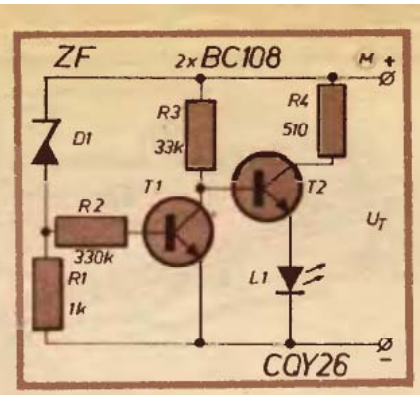

Pályázatunkra érkezett!

Egyszerű akkuellenőr

Az EM 1977 11. számában megjelent „Akku ellenőrzés IC-vel" című cikket olvasva jutott eszembe az, hogy én is készítettem már ilyen ellenőrző áramkört, amelyet azóta is eredményesen használunk, és még semmi baj sem volt vele. Ez az áramkör azonban sokkal egyszerűbb mint az említett, nem tartalmaz integrált áramkört.

Az áramkör két tranzisztort, négy ellenállást, Zéner-diódát és egy LED-et tartalmaz. Működése igen egyszerű: amikor az UT a Z-dióda feszültsége alá csökken, akkor a dióda és a T_1 lezár, ezáltal a T_2 kinyit és az emitterkörébe helyezett LED világít, jelzi az akku csökkent feszültségét. A Zéner-diódát úgy válasszuk meg, hogy annak a határfeszültsége szabja meg a készülék jelzőfeszültséghatárát. A kis áramkört nyomtatott áramköri vagy hagyományos csőszegecselt panelre építhetjük. A készüléket úgy helyezzük el a műszerfalon, hogy az mindig, mindenhonnan jól látható legyen.

HOLLÓS LÁSZLÓ
Debrecen

Tévéhang a zsebrádióban

Gondolom másokat is érdekel, hogyan tettem alkalmassá M10 Audio Sonic zsebrádiómat a tévé hangjának vételére.

Először kiszereltem a hordfület (különben is akadályt jelentett, amikor kihúztam a botantennát). A „felszabadult" nyílást téglalap alakúra nagyobbítottam, majd két lyuk fúrása után beszereltem egy MFS 201 típusú, kisméretű kapcsolót. A készülék forgókondenzátorának FC2 jelű kivezetésére egy 30 pF-os csőkondenzátort, az FC1-re pedig egy 10—40 pF-os, kisméretű keramikus trimmerkondenzátort forrasztottam. A kondenzátorok másik kivezetését az ábra szerint forrasztottam a kapcsoló megfelelő kivezetéseire. A kapcsoló középső kivezetéseit rövidrezárás után a forgó „test" pontjára kötöttem (az FC1 és az FC2 közötti kivezetés). A kapcsolóval a két kondenzátor párhuzamosan csatlakozik a forgó URH oszcillátor (FC2) és modulátor (FC1) kört hangoló részére. Hangoláshoz a forgókondenzátorral megkeresem a tévé hangját, s azt a trimmerrel a maximumra állítottam.

KORDAI VILMOS
Budapest

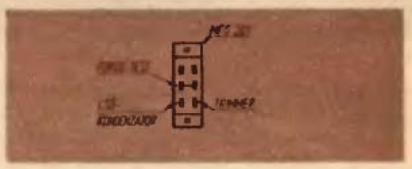

A MŰSZAKI KÖNYVÁRUHÁZ AJÁNLATA

... pld. Calmeyer Ferenc—Rojkó Ervin:
AZ ÉN HÁZAM
Műszaki 1977. 351 oldal, kötve — — — — 83,— Ft

... pld. Hatvani László: AZ IRODAGÉPMŰSZERÉSZ
Ipari Szakkönyvtár
Műszaki 1977. 311 oldal, kötve — — — — 30,— Ft

... pld. Hervay Hugó—Sajó János—Simon Pál:
TÁRSASHÁZÉPÍTÉS
Műszaki 1977. 447 oldal, kötve — — — — 70,— Ft

... pld. Kelemen Andrásné—Baranovics Pál:
HŐRE KEMÉNYEDŐ
MŰANYAGOK SAJTOLÁSA,
FRÜCCSSAJTOLÁSA ÉS FRÜCCSÖNTÉSE
Ipari Szakkönyvtár
Műszaki 1975. 261 oldal, kötve — — — — 24,— Ft

... pld. Komándi György—dr. Váradi János:
AUTÓ- ÉS TRAKTORMOTOROK
Mezőgazdasági 1978. 215 oldal, kötve — — 55,— Ft

... pld. Paliai Sándor: FÉMDISZMŰ,
LAKÁSDÍSZEK, DIVATÉKSZEREK
Műszaki 1976. 289 oldal, kötve — — — — 26,— Ft

... pld. Mihalik Béla
—dr. Szomolányiné Farkas Klára:
KÉZZEL FESTETT TEXTÍLIÁK
— Sajátkezűleg Műszaki,
1977. 175 oldal, kötve — — — — — — — 42,— Ft

... pld. Sárközi Zoltán:
MŰSZAKI TÁBLÁZATOK ÉS KÉPLETEK
Műszaki 1977 1111 oldal, kötve — — — — 80,— Ft

... pld. Sors László—Bardócz László
—Radnóti István:
MŰANYAGKIALAKÍTÓ SZERSZÁMOK
Műszaki 1977. 459 oldal, kötve — — — — 74,— Ft

... pld. Szarka Sándor:
HÁZTARTÁSI VILLAMOS KÉSZÜLÉKEK
Ipari Szakkönyvtár
Műszaki 1978. 367 oldal, kötve — — — — 34,— Ft

... pld. Vincze Árpád:
HIDRAULIKUS BERENDEZÉSEK
ÜZEMELTETÉSE ÉS KARBANTARTÁSA
Ipari Szakkönyvtár
Műszaki 1978. 250 oldal, kötve — — — — 22,— Ft

A felsorolt kötetek egyenként is megrendelhetők.
Postán utánvéttel szállítunk, magánszemélyeknek 200,— Ft felett portómentesen.
Kérjük szíveskedjék a megrendelőszelvényt kitölteni és borítékban címünkre elküldeni.

KERESSE FEL KÖNYVESBOLTUNKAT, GAZDAG VÁLASZTÉKKAL VÁRJUK VÁSÁRLÓINKAT!

CÍMÜNK: ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT MŰSZAKI KÖNYVÁRUHÁZA 1061 Budapest, Liszt F. tér 9. Telefon: 420-353

A MEGRENDELŐ NEVE: .....

PONTOS CÍME (irányítószámmal): .....

.....
olvasható aláírás

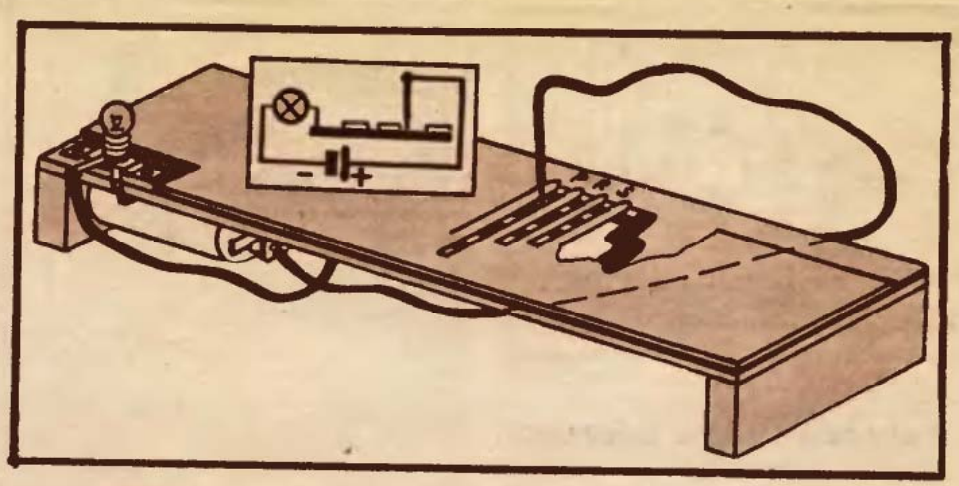

„Tá—titi—tá" robot-távíró

Hajdanában kevesen gondolták, hogy az elektromosság felfedezése mennyire befolyásolja majd az egész emberiség jövőjét. Schilling von Connstatt 1832-ben, majd S. Morse 1837-ben végzett kísérletei egyszer és mindenkorra lefektették a hírközlés alapjait. Morse nemcsak alkalmas készüléket, hanem a mai napig is használatban levő kódrendszert dolgozott ki: a morzeábécét. Hertz, Popov és Marconi nagyszerű találmánya, a rádió ma is (az atomkorban!) Morse jeleit sugározza a világon mindenütt. A morzejelek jelentőségét akkor tudhatjuk meg igazán, ha áttanulmányozzuk egy kicsit az elmúlt száz esztendő történelmét. Mert a pontok és vonások „ti" és „tá" hangjai történelmet formáló eseményeket jelentettek és jelentenek ma is szerte a világon.

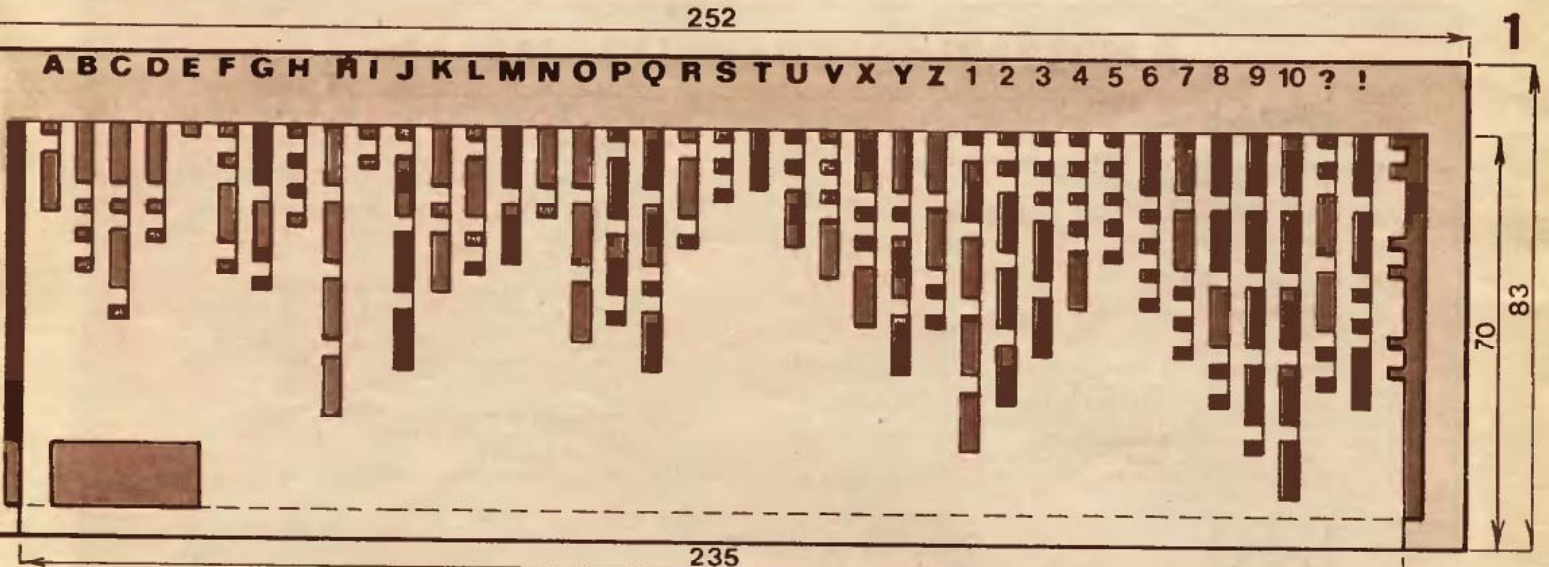

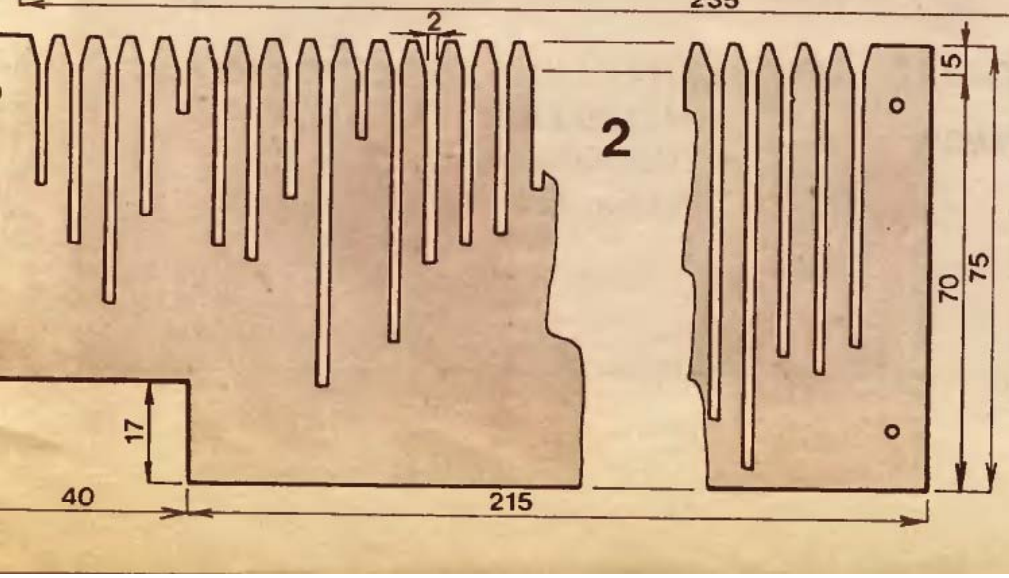

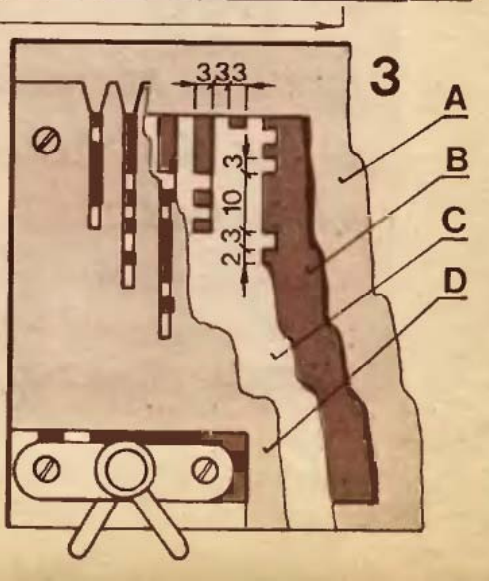

Alapismeretek

A morzeábécé egyszerű rövid és hosszú fény- vagy hangjelek kombinációjából áll. Az ábécé minden betűjéhez egy-egy pontokból (rövid jelek) és vonásokból (hosszú jelek) álló jelsorozat tartozik. Az egyes betűk között legalább két vonásnyi szünet van. A szavak és mondatok a betűk jelsorozataiból tevődnek össze. A morzeábécét bárki megtanulhatja, csupán egy kis figyelem és gyakorlás kell hozzá, no meg egy készülék, amely segíti a tanulást és később a szórakozást.

A legegyszerűbb morze-adókészülék (adónak nevezzük azt a készüléket, amelynek segítségével morzejeleket tudunk előállítani) fénnyel működik. Nem kell hozzá más, mint egy 4,5 V-os telep, egy foglalat és egy izzó, valamint nyomtatott áramköri fóliás lemez és néhány egyéb alkatrész. E kevés anyag és néhány órányi ezermesterkedés árán automatikus morze-fénytávíró modellt készíthetünk. Modellünkkel az egész lassú ütemű adástól a legjobb morzejelolvasókat is zavarbaejtő gyorsasággal tudunk adni.

Szerelés

Készülékünk alapja az egyes betűk morzejeleit tartalmazó fóliás lemez (**1.** ábra). A 250×83 mm-es lemezen az ábrának megfelelő sorrendben, a bemélyedésekben helyezkednek el a rövid és a hosszú morzejeleknek megfelelő érintkezők. A jeladó érintkező mező három rétegből áll. A legalsó egy rézfóliával borított nyomtatott áramköri lemez. Erre kerül az 1. ábrának megfelelően kivágott vékony műanyag lemez, amely mintegy sablonként fedi be a fóliát. A harmadik, legfelső lemezt a **2.** ábra alapján lássuk el kivágásokkal. E módszer alkalmazásával nem kell maratni a fóliás lemezt.

Egy másik módszer szerint a jeladó elkészítéséhez csak két lemez szükséges. Az 1. ábra alapján az érintkezőket marassuk ki a fóliás lemezből oly módon, hogy az egyes betűkhöz tartozó rövid és hosszú jeleket adó érintkező szigetecskéket zárjuk az egyik oldalukon végigmenő fóliacsíkkal. Vagyis a maratást úgy végezzük, hogy az érintkező szigetecskék széleinél egy vékony csíkban fedjük le a fóliát, hogy ne maródjon ki. Úgyszintén az egyes betűk érintkezősorozatait egymással összekötő fóliacsíkot is kell hagynunk. Az így elkészített érintkezőmezőre helyezzük rá a 2. ábra szerinti lemezt úgy, ahogyan azt a **3.** ábra mutatja. (Az „A" fa- vagy műanyag alaplemez, s arra szereljük a „C" helyeken kimaratott „B" fóliás lemezt, és erre kerül a „D" felső takarólemez, az egyes betűk adásidejének megfelelő hosszúságú bevágásokkal.)

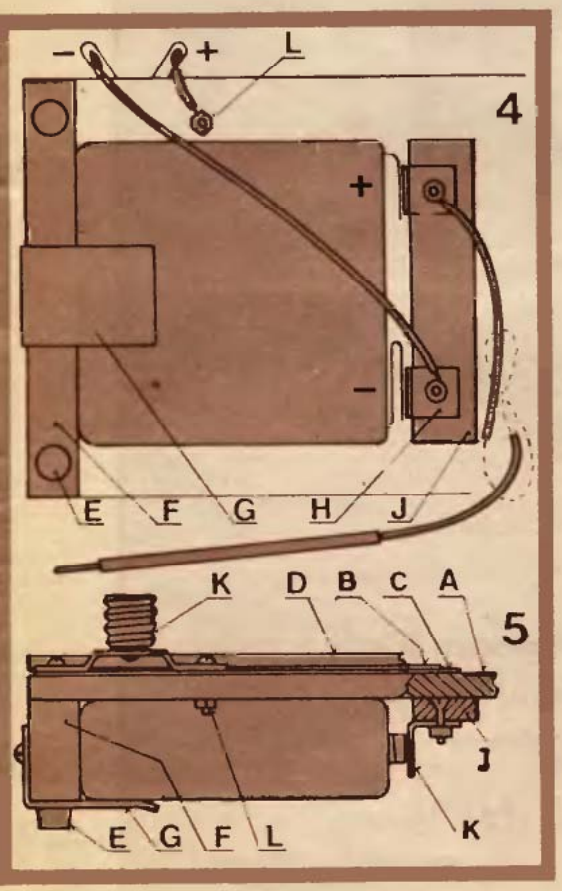

Bekötések

Az izzó foglalatát a 3., 4. és 5. ábra alapos tanulmányozása után szereljük a fóliás lemezre. A **4.** és **5.** ábra a telep felfogásához és az elektromos szereléshez ad útmutatást. Az „E" átmenőfurat, az „F" és „G" teleptartó bilincseket és a távtartót rögzítő csavar számára. A „H" réz vagy bronz érintkezőlemezecske a telepfeszültség „leszedéséhez" való. A lemezt a „J" távtartóra, a megfelelő magasságba szereljük. A „K" a foglalat, az „L" a foglalatot rögzítő M 3-as csavar.

Ezután már csak az érintkező „ceruza" elkészítése van hátra. A 4. ábra alapján egy, kb. 50 cm hosszú, hajlékony szigetelt vezeték végére forrasszunk 10—15 cm hosszú, 1,5 mm átmérőjű rézvezeték darabot, s arra — a könnyebb fogás érdekében — húzzunk darabka műanyag csövet. A ceruza végét reszeljük tompára, hogy könnyen vezethessük a vályúban.

Az adókészülék használata igen egyszerű. A ceruzát a kívánt betű vályújába helyezzük és egyenletes sebességgel végigvezetjük az érintkezősoron. Eredményeként az izzó a betűnek megfelelő morzejelsorozat szerint villog.

★★ **Mocsáry**

Fényerő-szabályozós dianéző

Feltehetően sokan bosszankodtak már amiatt, hogy diaképeik nem sikerültek tökéletesre. A helytelen expozíciós idő vagy egyéb ok miatt egyik-másik kép sötétebb, illetve világosabb lett. Ezek a hibák állandó fényerejű dianézővel nem háríthatók el, de kielégítő eredmény érhető el szabályozható fényerejű nézővel. Bármelyik telepes dianéző átalakítható, ha kiegészítjük egy hálózati tápegységgel.

A tápegység transzformátora egy csengőreduktor (de ne szereljük ki eredeti dobozából!). A tranzisztor lehet ASZ 1018-as is, de feltétlenül hűtőbordára szereljük. A tápegységet tartósínnel ellátott műanyag dobozba építettem. A telepérintkezőkre kb. 20 cm hosszú, kéteres szigetelt vezetéket forrasztottam, amely összeköti a tápegységet a nézőkében elhelyezett 6,3 V-os, 0,3 A-es skálaizzóval. Az összekapcsoláshoz célszerű 9 V-os telepcsatlakozókat használni.

★★★ **SZABÓ JÁNOS**
Budapest

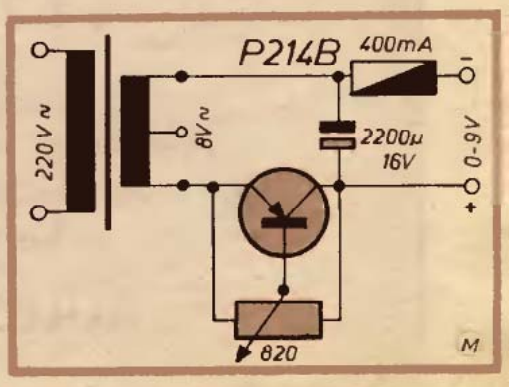

Barkácskiállításon az

IPARCIKK KÖLCSÖNZŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ VÁLLALAT

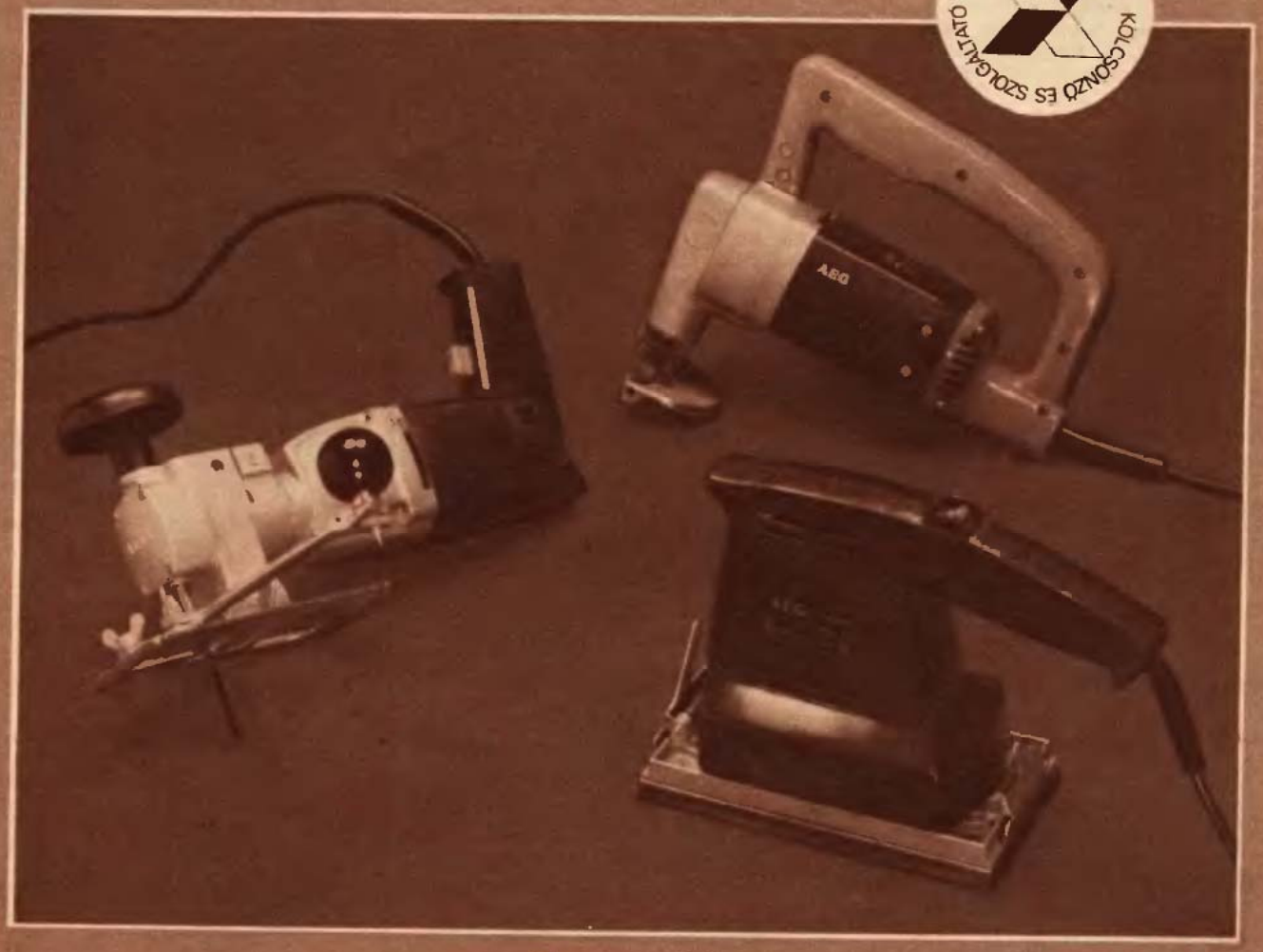

Keresse fel
az Iparcikk Kölcsönző és Szolgáltató Vállalat

BARKÁCSKIÁLLÍTÁSÁT

a Budapesti Nemzetközi Vásár területén
1978. október 25—31. között.

A barkács kisgépek és kötőgépek bemutatóján kívül megtekintheti az építkezéshez, lakásfelújításhoz és kertműveléshez bérelhető eszközöket.

KULCSMÁSOLÁS A HELYSZÍNEN (—)

NEMZETKÖZI ÖTLETPARÁDÉ

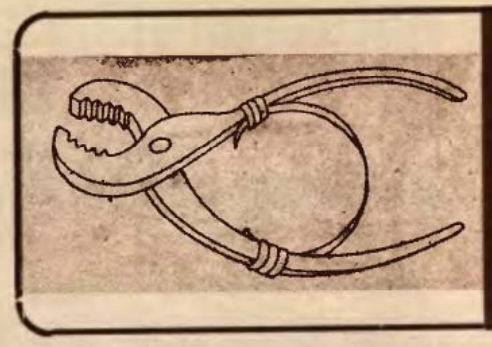

Kombinált csípő- és egyéb fogóink kezelése sokkal egyszerűbb, ha azokra rugót erősítünk. Megfelel erre a célra kiselejtezett órarugó is (vagy rugalmas acéllemez csík), amelyből 10 cm-es darabkát fémhuzallal erősítsünk a fogó nyeléhez. Célszerű az „átkötözött" részt szigetelőszalaggal átkötözni.

Nagyon ráhúzott kerékcsavarok és anyák kioldásához az ábrán látható U-alakú kampóval (2) – egy ácskapocs kitűnő e célra – és egy hosszú erős rúddal (3) megnövelhetjük a kerékanyakulcs (1) „erejét". A berozsdásodott kötőelemet előbb jól kalapálgassuk körül és próbáljunk a menethez petróleumot vagy rozsdaoldót is juttatni.

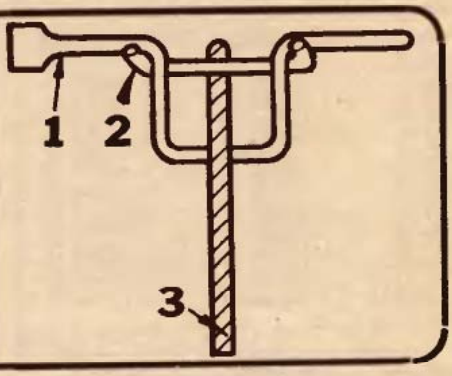

Ajtólapok, nagyobb fatáblák gyalulásához hasznos segédeszköz egy támasz, amely a lapot függőlegesen tartja. Egy 500×40×10 mm-es lécre szegeljünk vagy csavarozzunk két 300×240 mm-es deszkát. Közöttük mintegy 40 mm távolság legyen. Az alsó darabok végeire talpként szegeljünk két 400×50×25 mm-es lécet. A deszkák belülre kerülő éleire ragasszunk filcet vagy posztócsíkot, a talpakra pedig gumilemezt. Az ajtólap behelyezésekor az alsó léc kissé lehajlik, s az összezáródó deszkalapok „megfogják" a lapot.

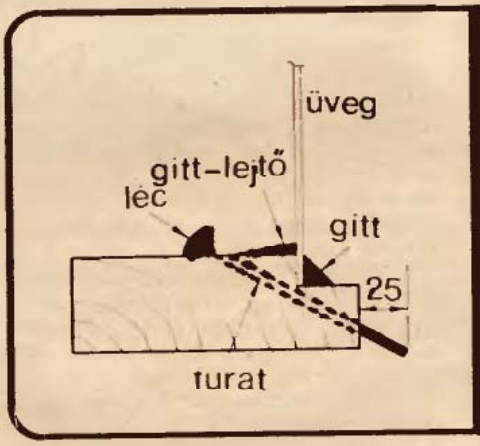

A konyha- és fürdőszoba ablakok belső felületének nedvesedése természetes jelenség, de csúnya nyomot hagy a lecsurgó kondenzvíz. Elvezethetjük a befelé csordogáló „patakocskákat", ha az üveg aljához belülre gittből enyhe lejtőt formálunk s annak lábához egy „gát-lécet" szegelünk, a keret alsó lécét pedig átfúrjuk és a furatba szivószálat dugunk úgy, hogy a vége kissé kiálljon.

Fadarabok összefogására praktikus szerszám az asztalos gyorsszorító (a pillanatszorító). Hogy a szerszám szorítópofája, illetve csavarmenetes részének végén levő fémkorong ne roncsolja az összefogott fadarabokat, a szorító említett részeire húzzunk vászonbetétes, felréselt gumicső darabokat.

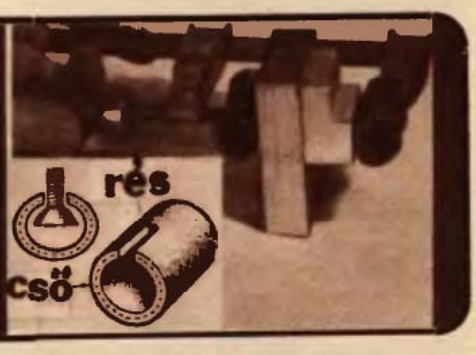

Egyre gyakrabban kapunk vagy vásárolunk műanyag ruhaakasztót (ún. vállfát). Ám a merev, kemény anyagú vállfa könnyen törik, reped. Ha már megtörtént a baj, ne dobjuk el az akasztót, hanem a repedt (törött) részre ragasszunk akkora műanyaglemezt, amekkora átfedi a sérült részt.

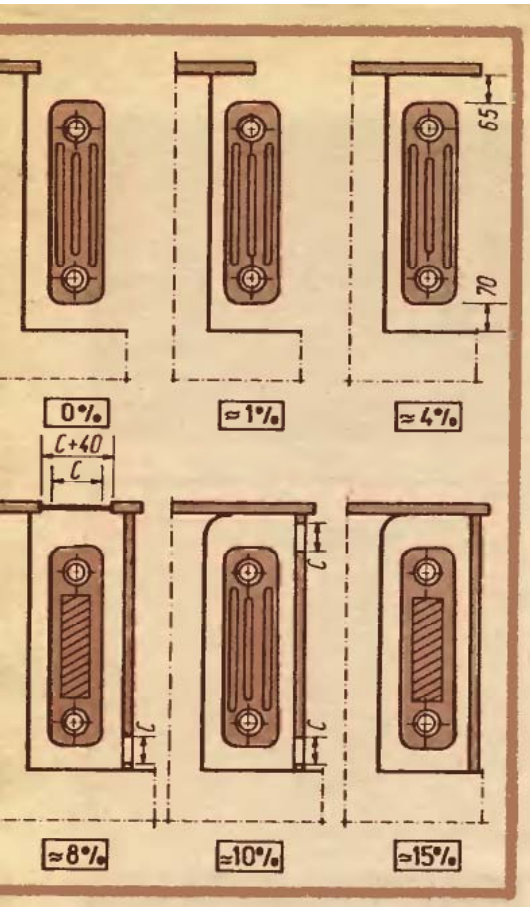

Fűtőtestek rács mögött

Minden lakásban akad jó néhány olyan berendezési tárgy, amelyet legszívesebben eltávolítanánk, mert kirínak a környezetből. De nem tehetjük ezt pl. a gáz- és központifűtés csöveivel és a radiátorokkal. Megoldásként a csöveket igyekszünk a fal színével azonos árnyalatúra mázolva „eltüntetni". Ez többé-kevésbé sikerül is. Ám a fűtőtestekkel más a helyzet. A mázolással aligha tudjuk „láthatatlanná tenni" a többnyire egyenetlen felületű radiátorokat. Aki igényesebb, még az esztétikusabb lemezradiátorokat is igyekszik „álcázni", s különféle rácsok, takarólapok mögé rejteni.

A radiátorok effajta „eltüntetése" csak esztétikailag helyeselhető, fűtéstechnikailag nem előnyös. Ugyanis a különféle burkolatokkal ellátott fűtőtestek hatásfoka valamelyest csökken (A). Ez a tetszetősebb külső ára, ezzel számolnunk kell, ha burkolatot készítünk.

A célszerű burkolat kialakításának megkönnyítéséhez ötletadóként mutatunk be cikkünkben és hátsó színes borítónkon néhány megoldást. Közös tulajdonságuk, hogy frontálisan is nyitottnak tekinthető mindegyik burkolat, így a levegő áramlását kevésbé akadályozzák, mint a szekrényszerű fedőlapok.

Szemfogó rács

A legegyszerűbb megoldású fűtőtesttakarót 30×15 vagy 40 mm széles lambérialécekből állíthatjuk össze (6). A két oldalsó hevederléchez lapoltan, egymástól 60—70 mm-re erősítjük majd a vízszintes darabokat. A fészkeket befűrészelés után véssük ki, majd a hosszanti lécek végein is alakítsuk ki a csaprészt. A mérettartás érdekében a léceket egymás mellé szorítva, egyszerre fűrészeljük be. A fölösleges anyagot külön-külön is levéshetjük.

A lécek csiszolása után következhet a keret, majd a lécek beerősítése. A keretet a két oldalsó heveder- és két hosszanti léc alkotja. A lapolt sarokkötést négy darab 5 mm-es rétegelt lemezből kivágott saroklemezzel erősítsük meg. Ha a keretet már összeállítottuk, ragasszuk helyükre a hosszanti léceket is, amelyeket ferdén beütött szegekkel erősítsünk meg. A kész takarórácsot a szélső hevederlécek éle felől beütött és L-alakúra hajlított szegekkel rögzíthetjük a falhoz. A műanyag faltipliket, illetve az azokba hajtott szemes csavarokat pontosan állítsuk be.

„Beépített" ablakmélyedés

A radiátorokat általában az ablakok alá, régebbi épületekben az ablakmélyedésbe szerelték. Ha a fal síkjával egy szintben fatokot erősítünk a mélyedés két oldalára, a takarórácsokat könnyen leemelhetően. diópántokkal erősíthetjük fel (1). Az ablakdeszka folytatásaként az ablakmélyedésbe célszerű két-három, élére állított lécet erősíteni, s a beépített keretet majd a legszélső darabhoz csavarozni.

A munkát a beépített tok összeállításával, s ezt követően a falhoz rögzítésével kezdjük el. Az alkatrészeket a nehezen kialakítható kétvállas, keskenyített csapú kötés (2) helyett az egyszerűbb lapolással is összeerősíthetjük. A tok anyaga 20 mm vastag léc. A lehajtható ajtók keretét ugyancsak 20 mm vastag lécekből alakítsuk ki, de a tok belső méreténél 10 mm-rel nagyobbak legyenek.

Az összeállított kereteket körfűrésszel — a külső élek mentén — aljazzuk ki 5 mm szélesen és 10—15 mm mélyen. A 30×10 mm-es függőleges léceket méretre vágás után a keretek aljazott oldala felől kivésett fészkekbe rögzítsük. A tokra csavarozzuk fel a diópántokat, majd helyüket átjelölve az ajtókra, vessük ki a pántok fészkét és a felső rugós csappantyúk vakfuratát is. Az alkatrészek felerősítése után mindkét ajtóra szereljünk kis bútorfogantyút. A kész ajtókat húzzuk a pántok csapjára, s felhajtva jelöljük be a csappantyú rögzítőlemezének helyét. Ha nem férne el az ajtók és a tok között, süllyesztékbe szereljük fel.

Az apró igazítások elvégzése után jöhet az ecset és a színtelen lakk vagy a színes zománcfesték, azaz a mázolás. Lehetőleg Radiátor zománcot használjunk. Ha a fát natúr színében kívánjuk meghagyni, akkor csak kívül lakkozzunk, belül zománcfestékkel kenjük be. Végül a tokot facsavarokkal erősítsük a falhoz. A tokot jobb és bal oldalon rögzített 20×20-as lécekhez csavarozzuk. A tartólécek 20 mm-rel beljebb legyenek az ablakmélyedés élétől.

Rostély, hulladékból

Hatásában érdekes, bár kissé munkaigényes megoldású a léc- vagy deszka-, esetleg hulladék darabokból, csapozással összeerősített rostélyburkolat (3). A hulladékanyagot célszerű előbb azonos méretre vágni, majd megfelelő csoportosítás után a darabok között nagy hézagokat hagyva összeerősíteni. Az összeállítást megkönnyíti az Ezermester boltokban árusított Black and Decker köldökcsapozó, vagy egy lemezből hajlított lyukhelyező célszerszám.

A vakfuratokkal már ellátott darabokat egy hosszanti hevederlécre erősítve kezdjük el felépíteni a rostély első sorát, majd ezt követően a többit (4). Ha már elértük a kívánt magasságot, a legfelső sor élére szegezzünk egy újabb lécet. A két szélső oldalra erősítsük fel az akasztóhorgokat. A rostély alá helyezett lécdarabokkal állítsuk be a kívánt magasságot, s a falba rögzítsünk négy szemes csavart. A kész rostélyt akasszuk a szemes csavarokra. Ha pontosan dolgoztunk, már csak a lakkozást, mázolást kell elvégezni.

Bútor-mimikri

A mimikri biológiai fogalom, s alakutánzást jelent. Nos, ez jellemző a színesre mázolt deszka vagy bútorpanelből kialakított, a szoba bútorzatához igazított fűtőtestburkolatra. Felépítése egyszerű, viszonylag gyorsan kialakítható és bútorkiegészítőként is megfelel (5).

A burkolat fedőlapja azonos szélességű a mellé állított kis szekrénykével, s az előlap, valamint a két oldallap mérete is ahhoz igazodó. A fedőlapból lyukfűrésszel vágjuk ki a felső nyílásokat. A méretek kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a nyílások a lehető legnagyobbak legyenek, de azért túlságosan ne „könnyítsük ki" az anyagot. A fedőlap alá erősítsünk 30×20 mm-es lécet, kétoldalt meg egy-egy oldallapot. A két oldallapot két éllap kötésben összeszegelt, 40×20 mm-es léccel kössük össze, majd ragasztóval és hátulról behajtott facsavarokkal egymás után erősítsük fel a méretre vágott előlapokat. E darabok között hagyjunk lapszélességnyi hézagokat. A kész burkolatot élfóliázás után tegyük a helyére. Mivel önálló darab, megáll a saját lábán is.

B—os

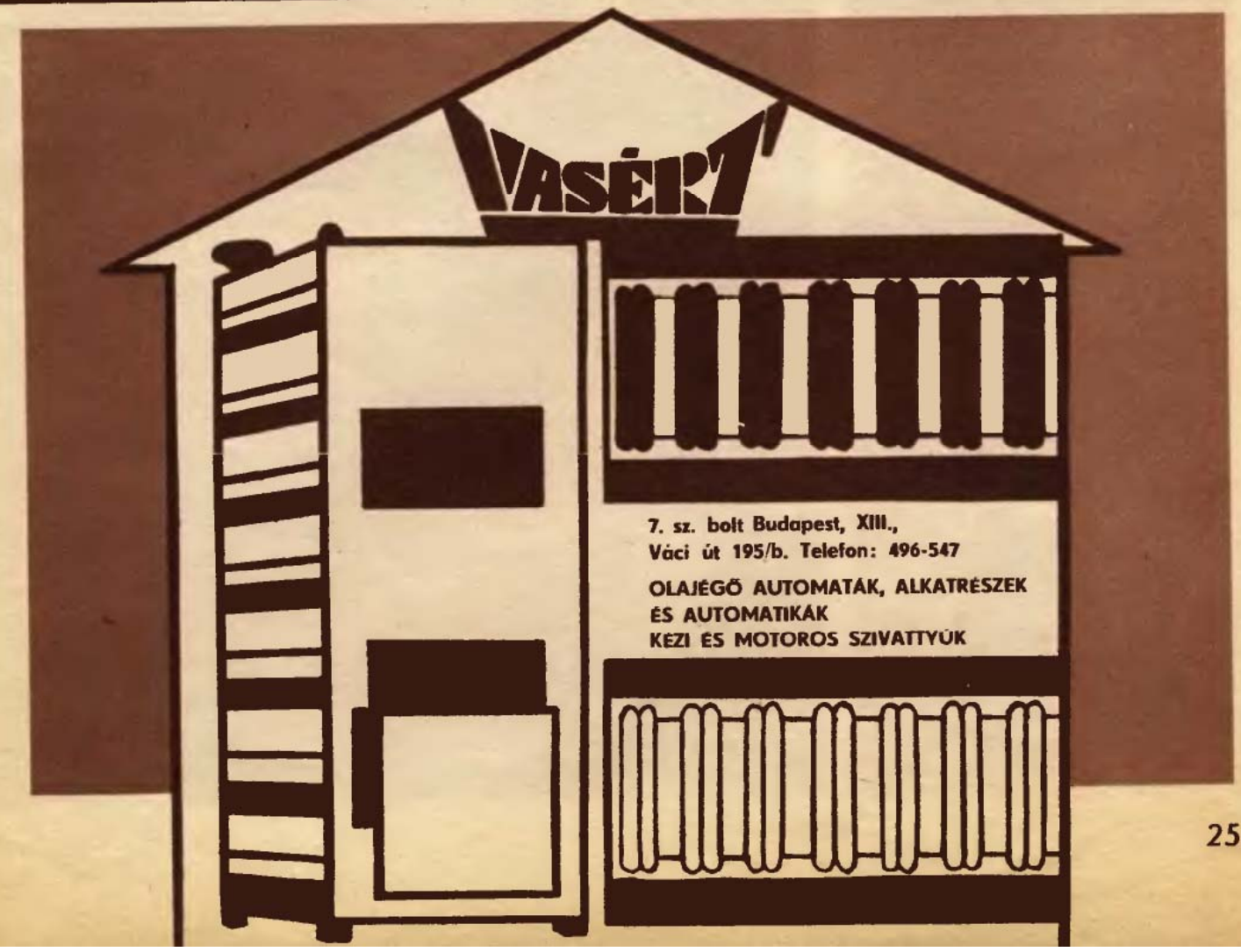

Csónakkonzerválás

A szeles, csapadékos, hűvös idő beálltával a motorcsónakosok téli pihenőre – lehetőség szerint csónakgarázsba vagy más, fedett helyiségbe – szállítják vizi járművüket. Az evezősök még kiki merészkednek a vízre, s a horgászok is kidobják horgaikat ladikjukból. Ám a fagy közeledtével ez utóbbiak is partra vontatják vizi alkalmatosságukat, s tető alatt, vagy kényszerű szükség esetén pedig a szabadban helyezik el azokat a jövő évad kezdetéig. De nem elegendő csak a vizi járművek partra, illetve fedél alá szállítása, gondoskodni kell a motorok biztonságos elhelyezéséről és a csónaktestek megfelelő „konzerválásáról", azaz védelméről, tartósításáról is.

Bakon a motor

A motort mindenképpen tanácsos a csónaktestről leszerelni és külön tárolni. A kis oldalmotorok számára megfelel a szerszámkamra egyik sarka is, de a farmotoroknak célszerűbb egy bakot (stabil tartóállványt) barkácsolni (A ábra).

A közepes nagyságú motorok állványának magassága 70 cm, szélessége 38 cm, a lábak külső széleinek egymástóli távolsága 43 cm legyen. Az ideális félkemény faanyag keresztmetszete 25×50 mm, de a lehetőségek szerint ettől eltérő is lehet. A felső összekötő és hordó heveder (a) szélességét és vastagságát (x) a motor felfogókengyeléhez igazodóan válasszuk meg. Szintén a motor nagyságától függ az alsó heveder (b) felsőtől való távolsága is. Szegeljünk az alsó hevederre egy darabka lécet is (esetleg ráragasztva egy darabka habszivacs- vagy filclapot), amelynek támaszkodhat majd a motor hajtótengelye „tribje". Az egyes faalkatrészeket facsavarokkal erősítsük össze, majd a léceket kenjük be védőanyaggal, például Xylamonnal és Xyladecorral.

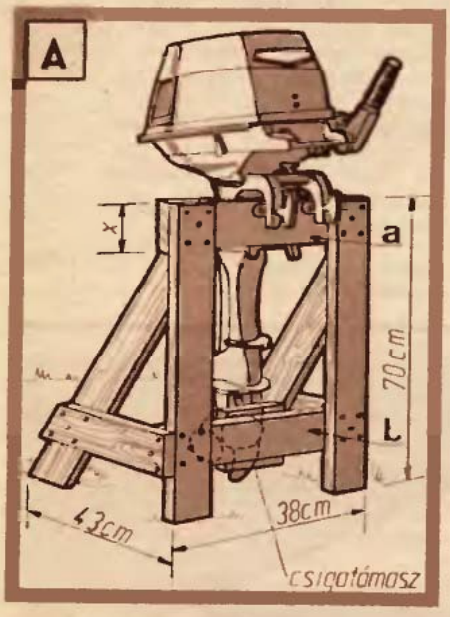

Egyszerűbb a hordó

Nincs minden motortulajdonosnak türelme és ideje — esetleg módja és kézügyessége sem — ahhoz, hogy

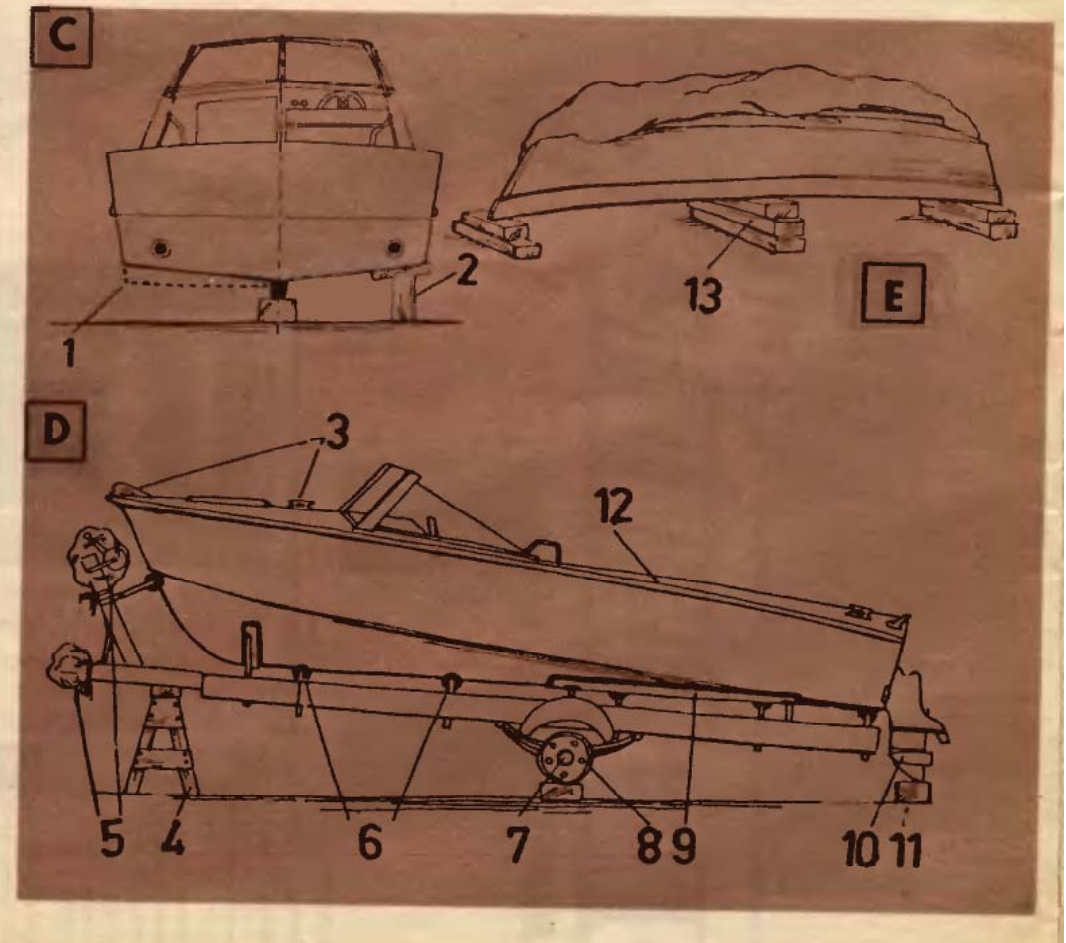

beszerezze a szükséges anyagokat, kiválogassa a szerszámokat és elkészítse a tartóállványt. Nos, létezik más, lényegesen egyszerűbb megoldás is. Akinek van egy vashordója — ha nincs, MÉH-telepen vásárolhat —, abból alakíthat ki motortartót (B ábra).

Vágjuk le a hordó tetejét. Az éles peremet kalapáljuk, reszeljük simára. Óvatosan engedjük a motort a hordóba és mérjük meg, mekkora fadarab szükséges a tárolótükör kialakításához. Emeljük ki a motort és a már megállapított méretek alapján levágott fahasábot rögzítsük átmenő kapupántcsavarokkal a hordó palástjának belsejéhez. Téli tároláshoz célszerű a csigát is leszerelni, nehogy megsérüljön. A hordót — a rozsdásodás megelőzésére — jól fessük be. Gumi- vagy műanyag csővel a sós vagy szennyes vízben használt motor hűtőrendszerét is átmoshatjuk a hordóban járatott motorral.

Csónaktest a parton

Miután partra, illetve garázsba vontattuk a csónaktestet, a szokásosnál is gondosabban tisztítsuk meg és töröljük teljesen szárazra. A testet egyenletesen támasszuk alá. Ha a gerincén fekszik, több helyen is tegyünk alája 5—10 cm vastag fagerendákat. Azért szükséges a több helyen történő alátámasztás, hogy elhúzódás nélkül tartsák a csónakot és az alatt szabadon áramolhasson a levegő (C ábra).

Fontos a két perem alátámasztása is. Ha csak a függőlegesen álló csónak gerincét támasszuk alá, különben „megül" a test két oldala (1). Az oldalsó alátámasztáshoz egy szélesebb deszkadarabot és egy vastagabb gerendát használjunk (2).

Ha van csónakszállító utánfutó kocsink, azon is tárolhatjuk a testet (D ábra). A kocsi fémrészeit szintén gondosan törölgessük meg és kenjük be fémvédő anyaggal, a krómozott részeket például Akrilán fémvédő lakkal (3). A csónak orrát a kocsival annyira emeljük meg (4), hogy a gerinc egy kissé lejtsen hátrafele. A csörlőt és a vonóhorgot feltétlenül takarjuk be (5). A gumigörgőket kenjük be védő szilikonnal (6). Óvjuk a csapágyakat is (7), a kerekeket pedig vegyük le és a tárcsákat támasszuk alá (8). A bölcsőre a hátsó harmadánál feküdjön fel a test (9). Ha a motor a testen marad is, a propellerét vegyük le (10) és a motort puhán — például autótömlő darabbal — támasszuk alá (11). Végül a testből szívassuk, vagy itassuk ki az esetleg bentmaradt vizet (12), majd azt töröljük szárazra és a motorcsónak elkezdheti téli álmát.

Csónak „csillaggarázsban"

A festett vagy kátrányozott evezős és horgászladikok zöme nem kerül fedett helyiségbe, azokat a szabadban, találó autóskifejezéssel a csillaggarázsban tárolják. Ha a téli álomra eltett csónakot felfordítva tároljuk (E ábra), először a két végét támasszuk alá deszkadarabokkal. Utána a közepénél is annyi lécet dugdossunk alá keresztben, hogy a test mind a két oldalsó hablécen egyenletesen feküdjön fel (13). A felfordított csónakra hullott csapadék nem tehet sok kárt a testben.

A gerincén tárolt ladikot viszont le kell fednünk, hogy szárazra törlése után víz már ne kerülhessen a fenékbe (F ábra). Először a csónakon fektessünk keresztbe léceket (14) és azokra terítsük rá a ponyvát (15). Alakítsunk ki szellőzőnyílásokat (16), sőt kis kúpos sapkával ellátott „szellőzőkéményt" is felszerelhetünk (17), hogy a ponyva alatt se fülledjen be a csónak. A borítást körben jól rögzítsük a csónak peremén (18).

Értékesebb csónakok tartósabb tárolásához leemelhető védőtetőt állítsunk össze (G ábra). Lécből szegeljünk-csavarozzunk össze keretet (19) és vonjuk azt be kátránypapírral vagy fóliával (20). A tető két végét a szellőzés biztosítására szintén hagyjuk szabadon (21). — d —

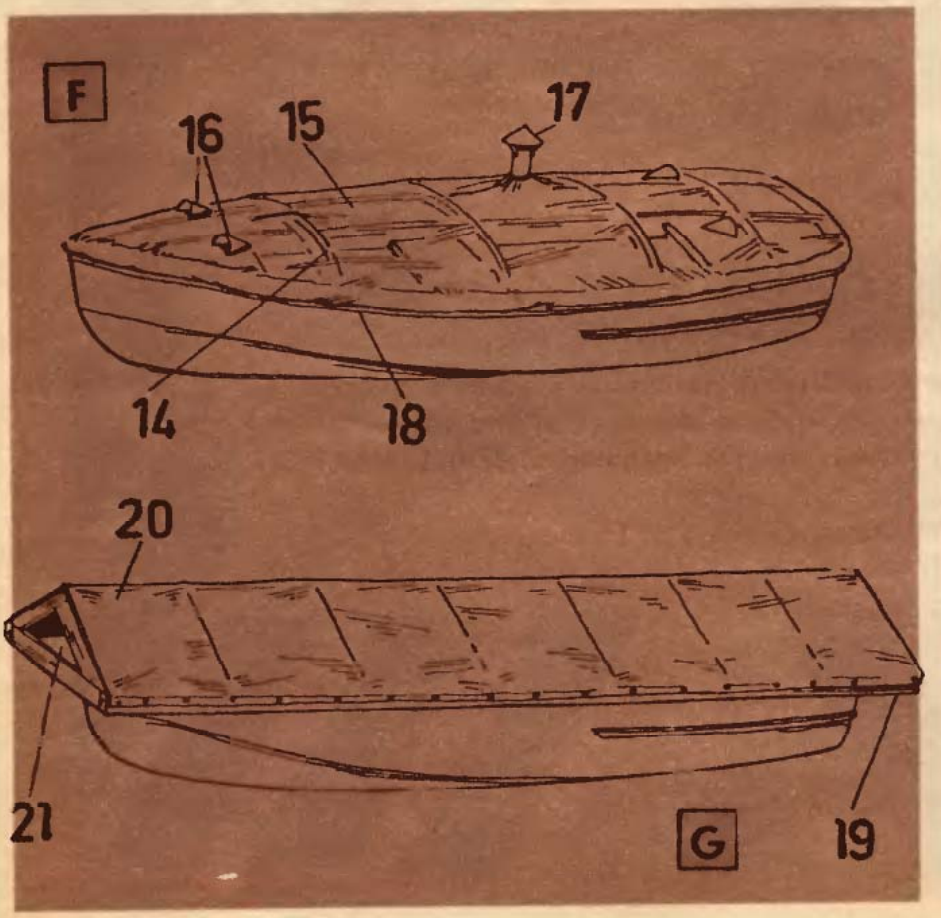

Következő számainkból:

Új pályázatok a bővebb, színes EM-ben
TV–DX újdonságok
Füstös vonat fából
Venusberg GTX
Szívószál szett
Modellöntöde
Faragott szuszék
Jobb vétel az új frekiken
A géppel fúrás 1×1-e
Fotó-Maxim
Kapcsolás-olvasó ÁBC
Virág-csillárok
9-es stúdió
Ötletparádé
N. Ö. P.
Nagy ajándék-parádé

RAVILL

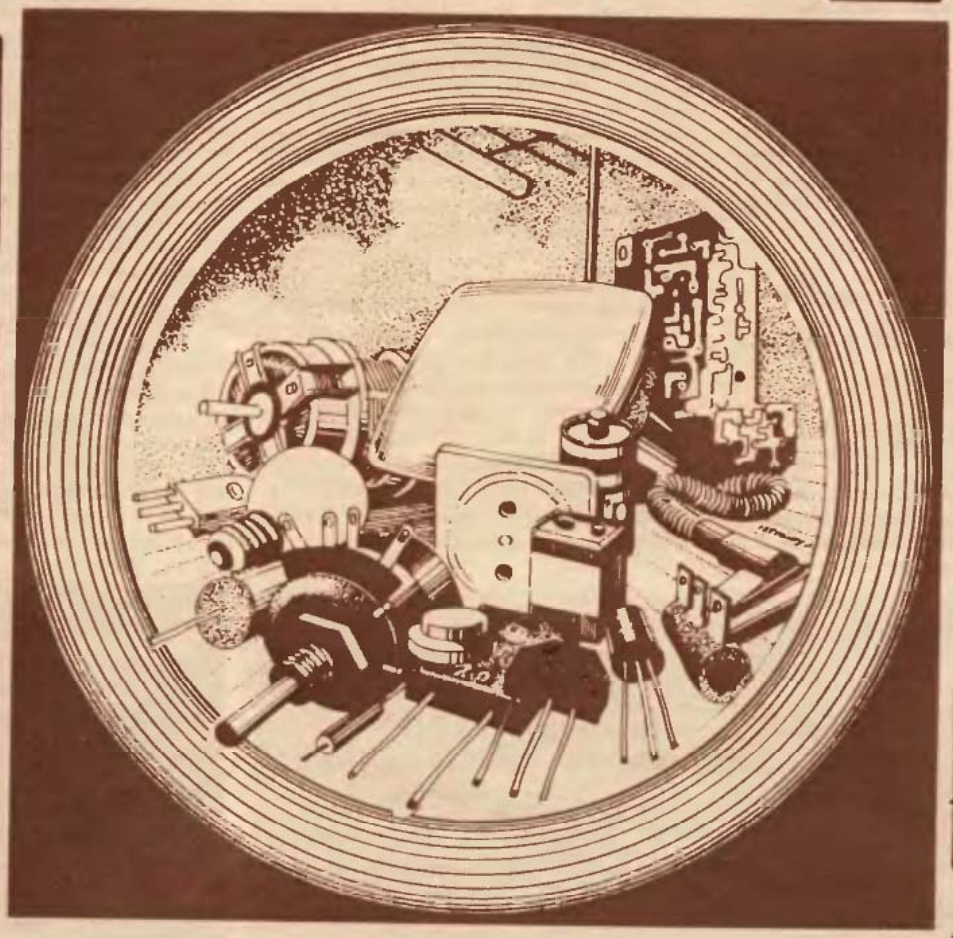

Híradástechnikai és elektromos háztartási készülékek, antennák és ezek alkatrészei, elemek, izzók és képcsövek, elektroncsövek, félvezetők és villamosszerelési anyagok kaphatók a RAVILL ALKATRÉSZ ÁRUHÁZ-ban.

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 45.
Telefon: 327-191, 321-991

(–)

RAVILL

1

2

PÁLYÁZATUNKRA ÉRKEZETT!

9 voltból 220 V!

(Transzverter vakuhoz)

Tudomásom szerint az utóbbi időben rajtam kívül még sokan vásároltak SL—3 típusú, NDK gyártmányú villanókészüléket (közismerten, örökvakut). A készülék kifogástalanul működik, de előnyös tulajdonságai mellett akad hátránya is, ha néhány más típusú villanóval összehasonlítjuk. Például, hogy használatához 220 V-os hálózati feszültség szükséges. Ezért, ha a lakásban készítünk felvételeket, a fotósnak dugaszolóaljzat közelében kell elhelyezkednie, vagy a bonyodalmakat okozó hosszabbítót kell közbeiktatnia. A jelentősebb hátrány azonban az, hogy a készülék hálózati áramforrás hiányában nem használható, amire pedig gyakran lenne szükség. Ezt a hibát kiküszöböltem egy saját készítésű transzverterrel (**1.** kép).

A kapcsolási rajzból kitűnik, hogy a transzverter (feszültségátalakító) viszonylag kevés alkatrészt tartalmaz, tehát csekély anyagi ráfordítást igényel. A 4 kohmos trimmerpotenciométer a munkapont beállítását teszi lehetővé. A 10 μF-os elektrolitikus kondenzátor 350/380 V feszültségű legyen.

Transzformátort magam készítettem. A menetszámokat kísérletezéssel úgy állapítottam meg, hogy üzembiztos legyen a készülék működése.

A vasmag keresztmetszete 7,3 cm². A tekercsek adatai: L1 = 40 menet, 1 mm; L2 = 50 menet, 0,4 mm; L3 = 1570 menet, 0,18 mm átmérőjű zománcozott szigetelésű rézhuzalból. Az L1 tekercset az L2-vel és az L3-mal ellentétes irányban csévéltem fel, ami biztosítja, hogy az oszcillátor a bekapcsolás pillanatában beinduljon. A készülék 9 V-ról (két 4,5 V-os lapos zseblámpaelemről) működik, s az üzem közbeni elhasználtságtól függően az elektrolitikus kondenzátor 10—15 mp alatt töltődik fel.

A kapcsolást egy műanyag hangszóródobozba építettem (**2.** kép). A dobozra ráerősítettem egy süllyesztett dugaszoló aljzatot, amelyhez a villanó villásdugója csatlakozik. A hátlap két darabból áll, így telepcserekor csak az egyik lapot kell lecsavarozni (**3.** kép). A doboz tetejére két fülecset szereltem, amelyekhez szíjat csatlakoztattam (**4.** kép). Ezzel a transzvertert vállra akasztva vihetem magammal.

★★★ **SALGÓ ISTVÁN**
Budapest

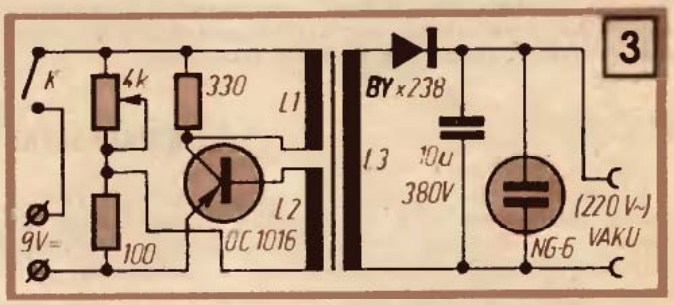

3

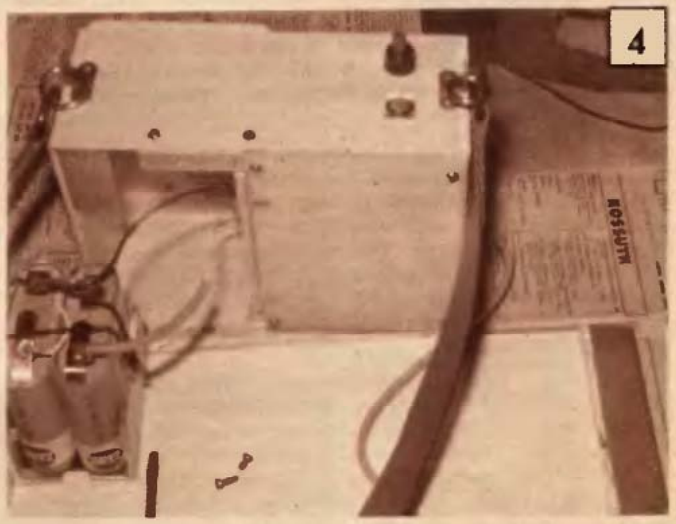

4

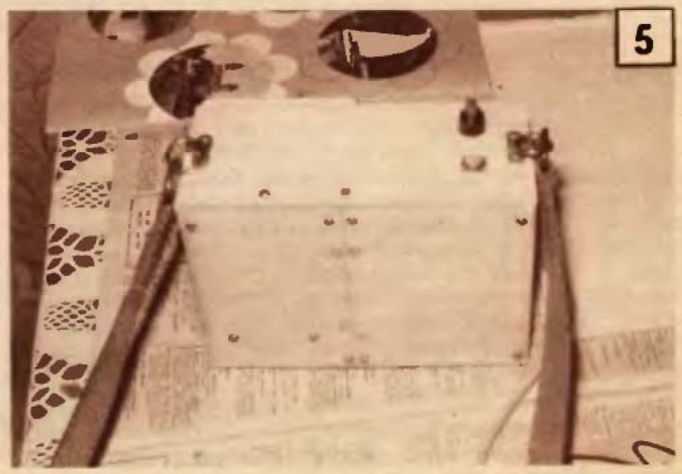

5

KERTTELEPÍTÉS

Az EM 1978 8. számában részletesen ismertettük a kiskertbe ültethető különféle növények térigényét. A gyors és valóban az elképzeléseiuknek megfelelő fejlődésük azonban attól is függ, hogy mennyire sikerült a helyi adottságoknak legmegfelelőbb igényűeket kiválasztani és milyen állapotban kerültek telepítésre.

KIVÁLASZTÁS

A kiültetésre kerülő díszítő és gyümölcstermő bokrok, illetve facsemeték vagy oltványok továbbfejlődését főképpen a gyökérzetük és föld feletti részeik terjedelme befolyásolja. Ezért jó tudnunk, hogy a burkolatlan gyökérzettel kapható csemeték közül azoktól várható a mielőbbi kifejlődés, virágzás és terméskópzés, amelyeknek legalább három-öt darab, 10 cm-nél hosszabb és a kiágazásuktól 5 cm-re mérve 4 mm-nél vastagabb, ép, egészséges gyökerük van. A bokroknak egy vagy több, egyenként 20 cm hosszú és kétharmad részükig megfásodott vesszői legyenek.

A 60 cm-től kezdődő és a 220 cm-t is meghaladó törzses csemeték törzsrésze csak a visszavágás helyén lehet görbült, de az sem haladhatja meg a törzsmagasság közepénél mért átmérő kétszeresét. A törzsfelületen csak behegedt sebek lehetnek, de repedések, mézgásodások és besüppedt sebfelületek nem. Ha mégis előfordulnának, valamennyit alaposan ki kell kaparni, ill. éles késsel kifaragni az ép részig és bekenni egyszázalékos sóskasavval vagy oltóviasszal.

A legalább három koronavessző minél egyenletesebb térállásban helyezkedjen el. Hosszúságuk érje el a 20—30 cm-t. Ennél gyengébb csemeték lehetőleg ne kerüljenek telepítésre, mert azok még továbbnevelést kívánnak. Jó tudni, hogy a koronás gyümölcsfa és díszfa csemetéket a jeltáblájukon kívül a faiskolai minősítés során festékjellel látják el; az első osztályút pirossal, a másodosztályút sárgával.

FÖLDLABDA, KONTÉNER

A bolygatásra, illetve gyökérsérülésre különösen érzékeny facsemeték és bokrok, a fenyőfélék többsége és más örökzöldek biztonságosan csak úgy ültethetők, ha a gyökérzetükön meghagyott, a föld feletti részeikkel arányos méretű földlabdával kerülnek a kiszemelt helyükre. Mivel a földlabda kényes a mozgatásra, szállításra, a növényt minden esetben a földlabdájuknál fogjuk meg. Ezeket a növényeket 30 cm-es magasságtól, illetve szélességtől kezdődően lehet jól kertbe telepíteni és a még négy méternél magasabbak ültetése is sikerrel járhat.

Elsősorban a még tökéletesebb gyökéróvás érdekében nevelnek elő mind több növényt kisebb-nagyobb méretű, rendszerint műanyagból készült tartóedényben, konténerben. Ezzel a gyökérsérülések mértéke a minimálisra

Északi fekvésű, árnyékos helyek dísznövényei

DÍSZFÁK, CSERJÉK ÉS NAGYTERMETŰ ÉVELŐK:

1. Kerria japonica (boglárka-cserje)
2. Mahonia aquifolium (mahónia)
3. Acer tataricum (tatár-juhar)
4. Acer palmatum (japán juhar)
5. Acer platanoides (korai juhar)
6. Hydrangea macrophylla (hortenzia)
7. Celtis occidentalis (ostorménfa)
8. Taxus baccata (tiszafa)
9. Euonymus europeum (lombhullató kecskerágó)
10. Euonymus japonica (örökzöld kecskerágó)
11. Pseudotsuga menziesii (duglászfenyő)
12. Smphoricarpos orbiculatus (piros hóbogyó)
13. Fagus silvatica (bükkfa)
14. Thuja occidentalis (nyugati életfa)
15. Quercus turneri (örökzöld tölgyfa)
16. Spiraea arguta (gyöngyvesszö)
17. Laurocerasus officinalis (babérmeggy)
18. Lonicera maackii (lonc)
19. Pyracantha coccinea (tűztövis)
20. Viburnum rhytidophyllum (örökzöld bangita)
21. Alnus glutinosa (mézgás éger)
22. Cotoneaster salicifolia (hosszúlevelű madárbirs)
23. Philadelphus coronarius (áljázmin)
24. Pielea trifoliata (alásfa)
25. Berberis juliana (sóskaborbolya)
26. Deutzia scabra (gyöngyvirágcserje)
27. Ilex aquifolium (magyal)
28. Acer pseudoplatanus (hegyi juhar)
29. Aucuba japonica 'Picta' (japánsom)
30. Buxus sempervirens (puszpáng)

EGYNYÁRI VIRÁGFOLTBA VALÓK:

31. Impatiens sultani (vízifukszia)
32. Begonia smeperflorens (folytonnyíló begónia)
33. Tropaeolum majus (sarkantyúka)

ÉVELŐ VIRÁGFOLTBA VALÓK:

34. Hypericum calycinum (orbáncfű-cserje)
35. Bergeni bifolia (bőrlevél)
36. Hosta plantaginea (apácaliliom)

Napos, száraz, köves talajú, egyáltalán nem vagy csak rendszertelenül öntözhető helyek dísznövényei

DÍSZFÁK, CSERJÉK ÉS NAGYTERMETŰ ÉVELŐK:

1. Pinus mugó (törpefenyő)
2. Chaenomeles lagenaria (japánbirs)
3. Spiraea van houttei (gyöngyvesszö)
4. Ribes aureum (aranyribiszke)
5. Fraxinus ornus (virágos kőrisfa)
6. Cotinus coggygria (cserszömörce)
7. Caragana arborescens (borsócserje)
8. Laburnum alpinum (aranyeső)
9. Acer tataricum (tatárjuhar)
10. Potentilla fruticosa (pimpó)
11. Cytisus (Sarothamnus) austriacus (zanót)
12. Juniperus communis (közönséges boróka)
13. Quercus pubescens (molyhos tölgy)
14. Acer campestre (mezei juhar)
15. Rhus hirta (ecetfa)
16. Cornus mas (húsos som)
17. Tilia tomentosa (ezüsthárs)
18. Ligustrum vulgare (fagyal)
19. Lavendula officinalis (levendula)
20. Clematis tangutica (iszalag)
21. Lonicera xylosteum (ükürke)
22. Viburnum lantana (bangita)
23. Mahonia repens (mahónia)
24. Amygdalus nana (törpemandula)
25. Berberis vulgaris 'Atropurpurea' (pirosievelű sóskaborbolya)
26. Perovskia atriplicifolia (perovskia)
27. Sorbus semiincisa (budai berkenye)
28. Cotoneaster integerrima (szirti madárbirs)
29. Juniperus sabina (nehézszagú boróka)
30. Syringa vulgaris (orgona)

ÉVELŐ VIRÁGFOLTBA VALÓK:

31. Solidago virga-aurea (aranyvessző)
32. Dianthus serotinus (évelő szegfű)
33. Festuca scoparia (csenkesz)
34. Rudbeckia laciniata (csutkakúp)
35. Centaurea montana (évelő búzavirág)
36. Hieracium pilosella (hölgymál)
37. Cerastium tomentosum (madárhúr)
38. Echinops ritro (szamárkenyér)
39. Gaillardia aristata (évelő kokárdavirág)
40. Oenothera missuriensis (ligetszépe)

EGYNYÁRI VIRÁGFOLTBA VALÓK:

41. Verbena venosa (verbéna)
42. Calendula officinalis (körömvirág)
43. Portulaca grandiflora (porcsinrózsa)

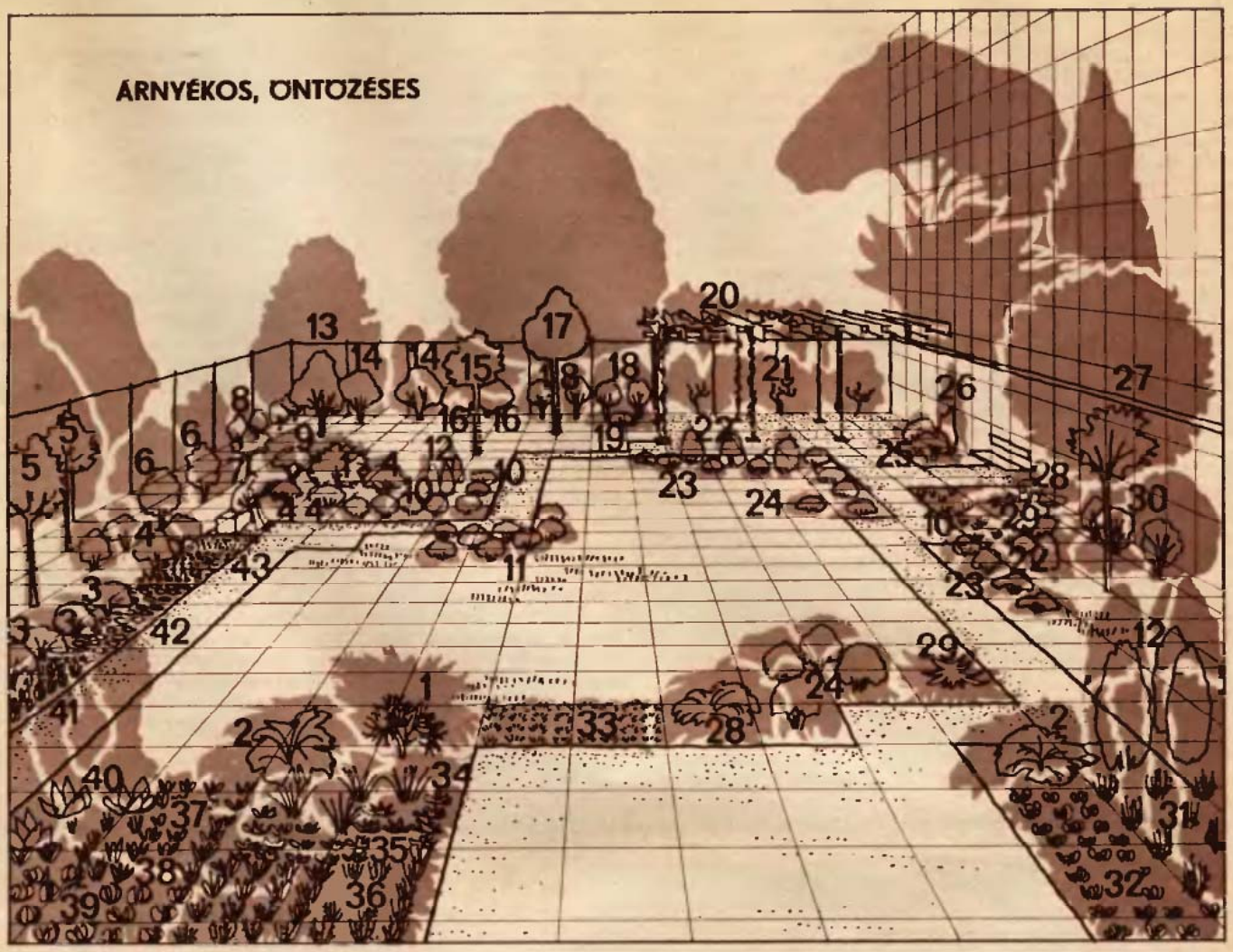
ÁRNYÉKOS, ÖNTÖZÉSES

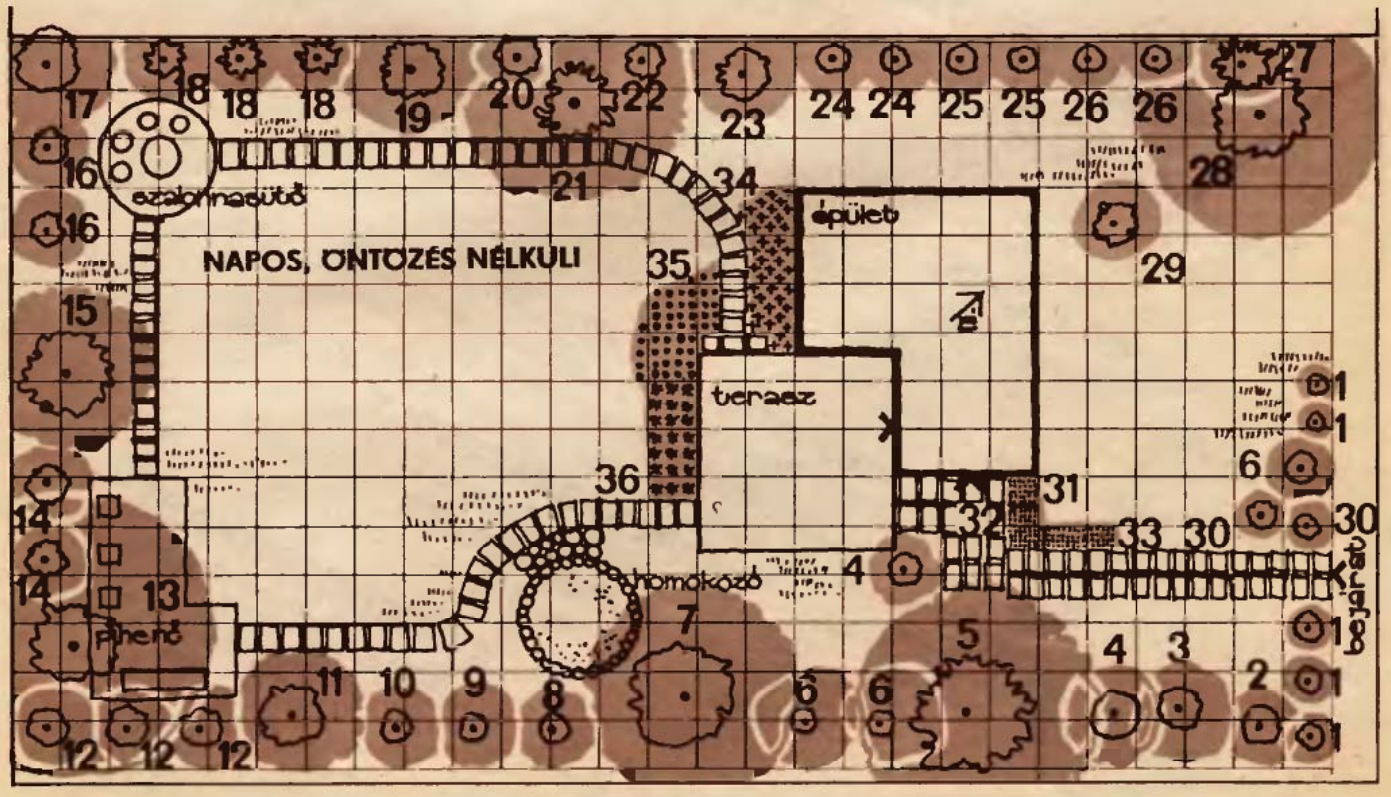
NAPOS, ÖNTÖZÉS NÉLKULI
szalonnasütő
épület
terasz
homokozó
pihenő
bejárat

csökkenthető, s a növények nemcsak a szokásos, lombhullástól rügyfakadásig tartó időszakban, hanem a fagyos időszak kivételével bármikor kiültethetők. Sőt, a már viszonylag nagyméretűre előnevelt növények is jól erednek, így anélkül, hogy a föld feletti részüket az egyébként szükséges módon jelentősen vissza kellene kurtítani. Vásárlásukkor figyeljük meg, hogy a konténer mérete arányos legyen a növény nagyságával. Ha lehetséges, győződjünk meg a gyökérzet fejlettségéről is, mert kérésünkre megmutathatják, hogy a gyökerek mennyire szőtték át a földlabdát (kiemelik a növényt a tartóedényből vagy megbontják a fóliakonténert).

HAGYMÁK, GUMÓK

A nyár végén beszerzett és késedelem nélkül elültetett virághagymák akkor fejlesztenek majd szép virágot, ha teljesen egészségesek, burokleveleik nagyobb része is megvan, foltmentesek és nagyméretűek. A tulipánhagymák legalább 10 cm kerületűek, a nárciszhagymák ugyanakkorák és lehetőleg több csúcsúak, a jácinthagymák pedig még nagyobb méretűek legyenek. De a sáfrány, a fürtös gyöngyike és a hozzájuk hasonló többi alacsony hagymás dísznövények viszonylag kisméretű hagymái is virágzóképesek lehetnek.

A kardvirág április elejétől május—június közepéig, kéthetenként szakaszosan kiültethető hagymagumói a 3 cm-es kerülettől (III. osztályú) kezdődően virágzóképesek.

Fontos a fertőzést megelőző hagymagumó-csávázás. Ehhez a gumókat kiültetésüket megelőzően kétezrelékes töménységű Orthocidos, esetleg más fertőtlenítőszerben fél óráig áztassuk. A kedvelt és a kertben 3—5 évig helyben hagyható liliomok kerülete 14—18 cm, vagy annál nagyobb legyen. A nagyméretű tubarózsa hagymák virágképződése az ültetésük utáni évben várható. A különféle boglárkák gumós tövei fél napos vízben áztatás után kerülhetnek földbe. A dáliatöveken minél több koloncosan megvastagodott rész legyen, akkor erősebb fejlődésre és bővebb virágzásra számíthatunk, de egy gumós-szárdarabos rész is kiültethető.

MAGVETÉS

A magjuk helybenvetéséhez vagy az otthoni palántaneveléshez a zöldségfélék, valamint az egy- és kétnyári virágok vetőmagvai kis tasakokban csomagolva kaphatók. Egy-egy zacskó tartalma elegendő egy átlagos nagyságú kert, ill. a család igényének megfelelő számú növény telepítéséhez. A tasakok hátoldalán feltüntetett optimális vetési időt és a kedvező vetési-ültetési távolságokat, valamint vetésmélységet érdemes betartani. Ellenőrizzük a szavatossági idő érvényességét is. Bizonytalan eredetű magok esetében tanácsos csíráztatási próbát végezni.

A palánták közül az üzemi viszonyok között előneveltek ültetése ajánlatos. Kis cserépben, műanyag edénykében vagy tápkockában, illetve tőzegcserépben előnevelt és csaknem sértetlen gyökérzettel, fejlettebb állapotukban is ültethetően árusítják. Otthoni palántaneveléshez is érdemes a magból kelt kis növényeket egyesével-kettesével, kilyukasztott aljú tejfelespoharakba vagy hasonló, kisméretű és vízkieresztő alsó nyílással ellátott edényekben, jó minőségű kertiföldbe ültetve előnevelni a kiültetéshez.

K. L.

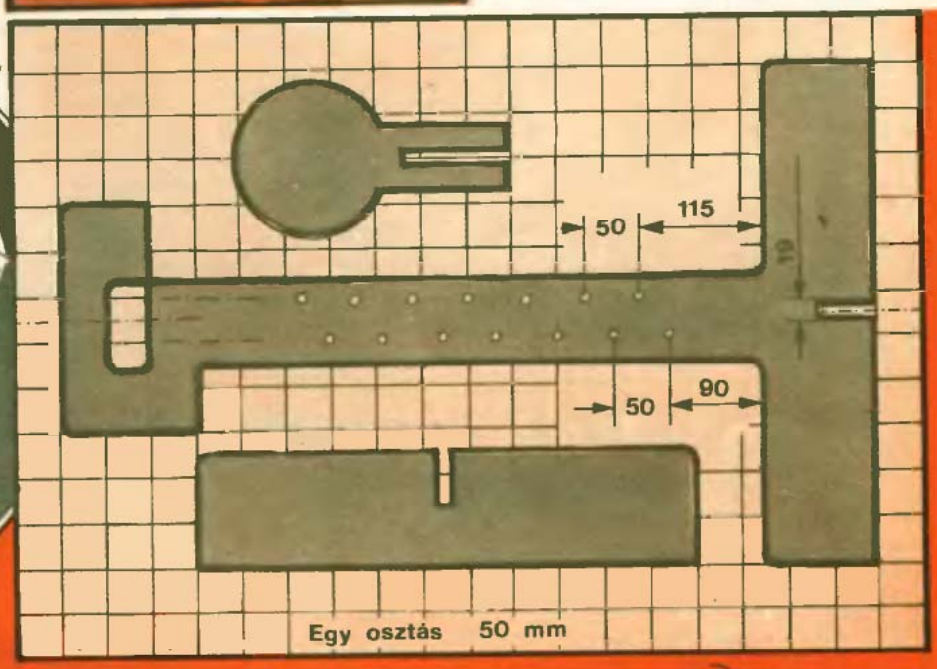

19mm bútorlap

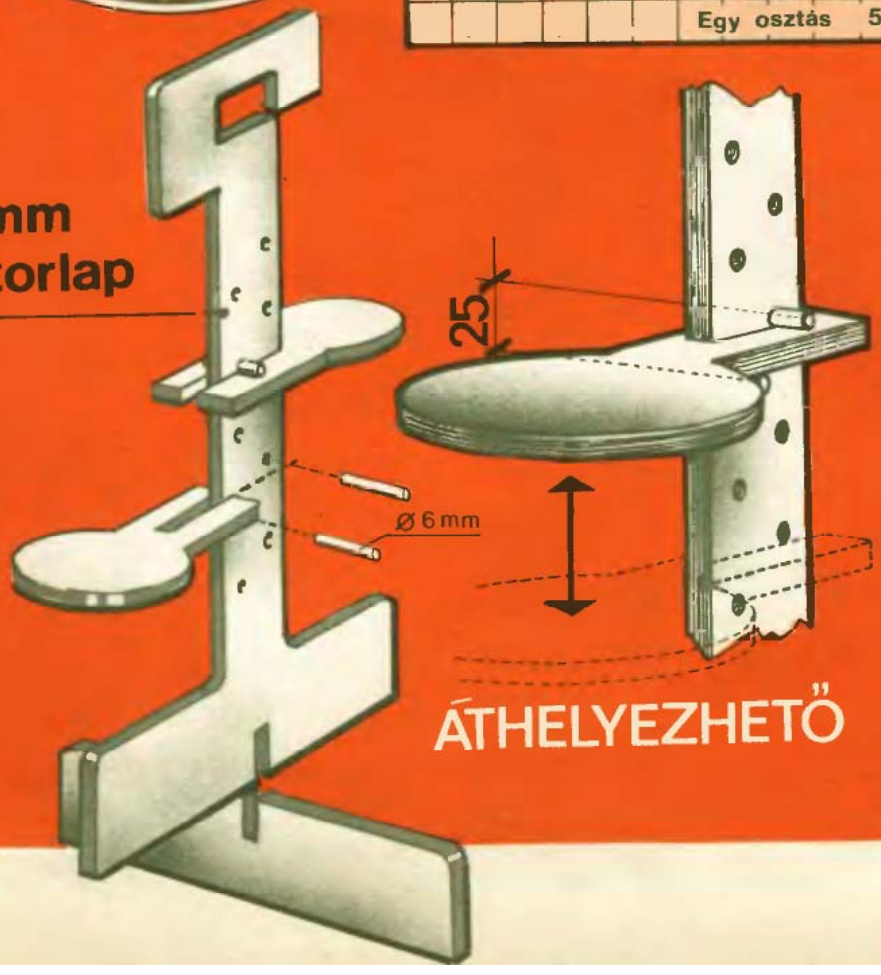

ÁTHELYEZHETŐ

Ára: 4,— Ft

ZERMESTER

78/10

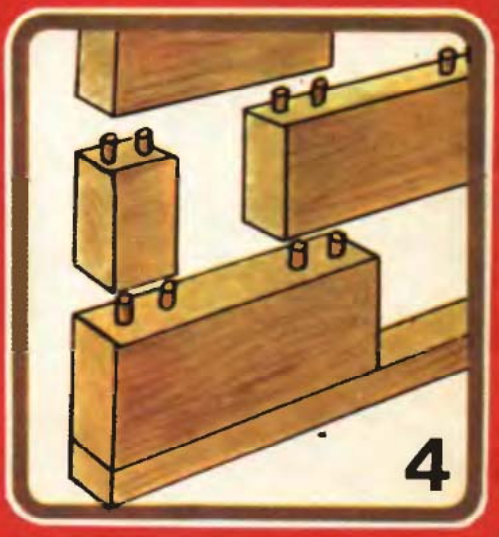

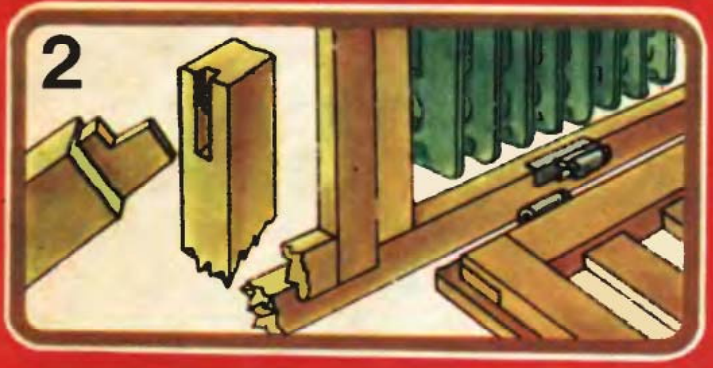

Fűtőtestek rács mögött

(Cikkünk a 24. oldalon)